

Aastaaruanne 2014

Tapa Linnaraamatukogu (Kooli 6, Tapa)

Harukogude arv: 3

Elanike arv Tapa vallas: **8 087**

Elanike arv Tapa linnas: 6 510

Lehtse: 622

Saksi: 472

Jäned: 483

Võrreldes 2013. a elab vallas 253 inimest vähem.

Koduleht: www.tapa.lib.ee

Facebooki leht: <https://www.facebook.com/tapa.linnaraamatukogu>

Kasutatud lühendid:

Tapa LRK	Tapa Linnaraamatukogu
TO	Tapa LRK teenindusosakond
LNO	Tapa LRK laste- ja noorteosakond
LRK	Lehtse RK – Lehtse Raamatukogu
JRK	Jäned RK – Jäned Raamatukogu
SRK	Saksi RK – Saksi Raamatukogu
RIKS	raamatukogude info- ja kataloogisüsteem
RIKSweb	veebilehendus raamatukoguprogrammile RIKS

Tapa Linnaraamatukogu on Tapa valla keskraamatukogu (pearaamatukogu) funktsioonides ja koordineerib kõigi Tapa valla rahvaraamatukogude (JRK, LRK, SRK) tööd. Aruanne kajastab peamiselt peamaja tööd (Kooli 6, Tapa), aga puudutab ka haruraamatukogude tegemisi, andes ülevaate kogu valla raamatukogude arengust.

1. Põhilised tegevussuunad

Tapa linnaraamatukogus 2014. aastal toimunud olulisemad sündmused:

- Oli Nukitsa-aasta. See andis võimaluse laiemalt tutvustada eesti lastekirjanike ja kunstnike viimase kahe aasta tegemisi läbi teematundide, väljapanekute, raamatutegelaste mängude meisterdamise jm;
- Rõõmu valmistasid kohtumised lastekirjanike Ilmar Tomuski, Eva ja Indrek Koffiga ning kunstitud kunstnik Piret Mildebergiga. Piret ehk Pirrus peab meie raamatukogu lausa oma koduraamatukoguks;
- Jõuluperioodil toimusid lastele juba traditsiooniks saanud jõuluhommikud, läbi aasta aga raamatututvustused, teematunnid, raamatu- ja laste loometöö näi-

tused, mis kõik omavahel vastavalt teemale kenasti kokku põimiti ja nõnda tekkis uus ääretult sümpaatne loominguline tervik;

- Eesti Raamatukoguhoidjate Ühing tunnustas „Aasta lasteraamatukoguhoidja 2013” tiitliga tubli lastetöö edendajat, lasteosakonna raamatukoguhoidjat ja -õpetajat Margit Lättemäge (tiitel anti kätte 28.02.2014).

Laste ning noorte lugemisharjumusi kujundavatest ettevõtmistest loe lähemalt p 4.3.

- Sellelgi aastal oli rida kunstinäituseid nii Eesti kui välismaa kunstnikelt: näiteks Valgevene kunstnike Anna Koroleva ja Alexander Demidovi, Iisraeli kunstniku Lena Revenko näitused, Piret Mildebergi pիրrumannide ja Viive Noore graafikanäitus;
- Tihenes koostöö Akaa raamatukogu ja kunstiühendusega TaideAkaa (Soome) – vahetasime kolleegidega Muumi- ja õpilastööde näituseid, Akaa harrastuskunstnikud Seija Kinnari ja Piia Suomu-Virtanen esitlesid oma maale ja nahakunsti;
- Oli Ilmar Talve aasta – 95. sünniaastapäeva üritusel tutvustas Janika Kronberg üle maailma tuntud etnoloogi ja kirjaniku tegemisi, koostatud sai I. Talve eluloonäitus, mis läks hiljem valla raamatukogusid pidi rändama;
- Uhke võib olla mahukate raamatunäituste üle: „Esivanemate varakambri”, „Rehemaja – põline ja püsiv”, „Mees kolme kodumaaga. Ilmar Talve – 95“, „Kirjad kolmelt kontinendilt“;
- Kohtumised Hardo Aasmäe, Juku-Kalle Raidi ja Marko Mihkelsoniga olid igati silmaringi laiendavad.

Tapa linnaraamatukogu on oma tegemistes lähtunud eesti keele ja meele hoidmise vajadusest, kultuuripärandi kogumise ja hoidmise olulisusest. Oma ürituste/näitustega elavdame kohalikku elu ja kultuuri (loe 4.5).

- Raamatukoguprogrammi RIKS järjepidev arendamine Deltmar OÜ poolt teeb igapäevatöö turvalisemaks ja mugavamaks;
- Raamatukogul on nüüd oma Facebooki leht, kus tutvustame valla kõigi raamatukogude olulisemaid tegemisi. Uuendasime ka raamatukogu kodulehte – sealgi meie raamatukogudes tehtav kajastatud;
- Raamatuid ja ajakirju saame osta vastavalt rahalistele võimalustele – lugejate põhisoovid oleme saanud täita, kuid vajadus on suurem. Raamatu hind ületab rahva ostujõu ning ühekordse lugemise tarvis suurt kulutust ei tehta. Siin saab raamatukogu oma pakutavate teenustega abikäe osutada.

Aastal 2015 plaanitavad tegevused:

- Üleriigilise etluskonkursi „Ellen Niiduga Midrimaal“ läbiviimine 16.03.2015;
- Lehtse RK 100. tegevusaasta tähistamine;
- Kunstnik Mare Hundi ja Mall Metsa näituste korraldamine;
- Tapa kandi loodusfotograafi, raamatukogu hea sõbra Edgar Kase 85. sünniaastapäeva tähistamine;
- Teenindusosakonna lugemisala laiendamine;
- Lugejauuringu läbiviimine.

2. Juhtimine

2.1 Raamatukogude tegevust reguleerivad dokumendid ja nõukogud:

Raamatukogu tööd reguleerivad dokumendid - [põhimäärus](#), [kasutamise eeskiri](#), [AIP'i sisekorraeskiri](#) ning [muud raamatukogutööd reguleerivad dokumendid](#) on olemas ja kehtivad.

TLRK tegevust ja arengut kajastavad järgmised arengukavad:

„Tapa valla arengukava 2009–2017“ (kinnitatud 29.08.2013, uuendamisel);

„Tapa Linnaraamatukogu arengukava 2011–2014“ (kinnitatud 9.06.2011. a Tapa Vallavalitsuse määrusega nr 12, uuendamisel).

Raamatukogu nõukogu kinnitati 3.02.2011. Nõukogu käis koos ühel korral – arutluse all oli valla raamatukogude 2014. a tegevus. Raamatukogu tööga jäädi rahule. Raamatukogu poolt tõstatati üles rida probleeme, mis vajaksid lahendamist:

- komplekteerimissummade tõstmine;
- vajadus tõsta töötajate töötasusid;
- raamatukogu ruumide sisekliima suvel (konditsioneerivajadus);
- uuendamist vajav küttesüsteem;
- sanitaarremondi vajadus.

Kahjuks ei saa raamatukogu nõukogu otseselt eelarve probleeme lahendada, küll aga saavad nad meid toetada ja omavalitsust meie vajadustest teavitada.

2.2 Eelarve

Põhieelarve	Seisuga 31.12.13 (tuh €)	Seisuga 31.12.14 (tuh €)	Muutus (%)
Eelarve kokku	230,8	234,2	1,5%
Personalikulu	150,9	157,3	4,2%
Komplekteerimiskulu	30,6	30,7	0,3%
sh OV-lt	17,3	17,5	1,2%

sh riigilt	13,3	13,2	-0,8%
Infotehnoloogiakulud	8,3	7,3	-12,0%

2014. a Tapa linnaraamatukogu (koos harudega) poolt teenitud tulu:

- Viivised / tasulised teenused (1 308,83), valla trükiste müük 681,35 – kõik kokku 1 990,18 €
- vanaraamatu müük 146,25 €

Raamatukogu teenitud tulusid ehk erinevaid laekumisi – viivised, tasulised teenused, valla trükiste müügi tulu – raamatukogu ise kasutada ei saa, need lähevad otse valla tuludesse. Seetõttu ei kajastu need ka raamatukogu eelarves.

KOV eraldised teavikutele tõusid võrreldes eelmise aastaga 1,2%, riigilt saadi teavikutele jällegi 0,8% vähem raha. Koolituskulud on endiselt väga tagasihoidlikud. Et võimaldada kolmel töötajal osaleda õppereisil Läti raamatukogudesse ja ühel töötajal minna Soome raamatukogude lastetööga tutvuma, tuli kokkuhoid leida teiste artiklite arvelt.

Investeeringuid nõudvad tegevused on vahendite puudumise tõttu viidud nulli.

Projektid, toetused (kellelt saadud?)	Periood	Summa
Kohvik-klubi Noorus filmilintide digiteerimine (Kultuurkapitali Lääne-Virumaa ekspertgrupp)	01.03.–30.06.2014	350,00
Suveakadeemias osalemine (Laine Randjärv, Marko Pomerants)	30.06.–04.07.2014	85,00

Suveakadeemias osalemist toetasid veel RR Lektus AS (40 €) ja Tapa Autobussipark OÜ (30 €). Summad pole küll suured, aga oluliseks abiks ikkagi. Oleme tänulikud toetajaile!

2.3 Struktuur

Raamatukogu struktuuris muutusi ei toimunud. Ka raamatukogude lahtiolekuajad on endised:

TLRK: E–R 11–18, L 10–15; suveperioodil E–R 11–18

TLRK AIP: T–R 10–18, L 10–15

Jäned RK: E–N 10–18

Lehtse RK: 10–18, L 10–15; suveperioodil E–R 10–18

Saksi RK: E, K, N, R 10–18; T 12–19

2.4 Personali juhtimine ja areng

Tapa valla raamatukogude personali koosseisus ja töökorralduses muudatusi ei toimunud.

Raamatukogu struktuur ja töötajate koosseis

Tapa Linnaraamatukogu koosneb alljärgnevatest struktuuriüksustest:

- 1) Teenindusosakond (TO);
- 2) Laste- ja noorteosakond (LO);
- 3) Avalik internetipunkt (AIP);
- 4) Jäneda Raamatukogu – asukohaga Jäneda küla, Tapa vald, Lääne-Virumaa;
- 5) Lehtse Raamatukogu – asukohaga Lehtse alevik, Tapa vald, Lääne-Virumaa;
- 6) Saksi Raamatukogu – asukohaga Moe küla, Tapa vald, Lääne-Virumaa.

Tapa LRK – fond 68 170 teavikut

Tapa AIP – Tapa Linnaraamatukogu Avalik Internetipunkt (8 arvutitöökohta)

Jäneda Raamatukogu (fond 11 676 teavikut) + AIP (1 arvutitöökoht)

Lehtse Raamatukogu (fond 13 386 teavikut) + AIP (1 arvutitöökoht)

Saksi Raamatukogu (fond 10 264 teavikut) + AIP (1 arvutitöökoht)

Raamatukogu töötajate koosseis (terve vald) – 16,4:

- raamatukoguhoidja – 11,
- IT-spetsialist – 1,
- infotöötaja – 1,
- koristaja – 3,4.

Ülikooliharidusega raamatukogutöötajaid on 8 (nendest raamatukogundusharidusega 4), keskharidusega 3 (nendest raamatukogundusharidusega 2), kutsekoolituse on läbinud 6 töötajat.

Endiselt käib Lehtse RK töötaja neli päeva nädalas ja Jäneda RK töötaja võimalusel reedeti tööl Tapa Linnaraamatukogus.

Saksi ja Jäneda raamatukogud on töötaja puhkusel viibimise ajal (üldjuhul suvisel ajal) suletud. Tapa ja Lehtse raamatukogud töötavad suveperioodil / puhkuste ajal (juuni, juuli, august) 5 päeva nädalas (E–R).

2.4.1 Ülevaade täienduskoolitusest 2014

Raamatukogu nimi	Koolituste arv	Koolitustundide arv (koolituse pikkus)	Raamatukoguhoidjate arv, kes osalesid täienduskoolitusel	Koolituseks kulutatud
Tapa LRK (Kooli 6, Tapa)	16	266	7	1 001 €

Koolituskulud moodustasid majanduskuludest 1,3% (kogu eelarvest 0,43%)

Koolituse teema	Korraldaja	Osavõtjate arv
Elutuba ehk kujundusnippe raamatukogus	LVKRR	1
Metsiku raamatukogu ehk perekond Pruu- lid	LVKRR	1
Õppereis Läti raamatukogudesse	LVKRR	2
Vikipeedia koolitus	LVKRR	1
Raamatukoguhoidjast õppimise toetajaks	LVKRR; TLÜ	3
Laps kirjanduses 2	ELK	2
Kursus: ID-kaart, Mobiil-ID ja e-riik	Microsoft Partner Madis Roosalu	1
II Põhja- ja Baltimaade kirjandusfoorum „Kas laps loeb?“	Eesti Lastekirjandu- se Keskus	1
Algupärase lastekirjanduse päev Tartus	Tartu Linnaraama- tukogu	1
E-lasteraamat nii seest kui väljast	ELK	1
Isikuandmete kaitse ja raamatukogud	RR	1
Rahvaraamatukoguhoidjate suveakadeemia	TÜ Avatud Ülikool	1
Raamatukogu sinu taskus: e-raamatukogu ja e-raamatud	RR	1
Ajaloo vilus: Gert Helbemäe elu ja loo- ming	RR	1
Infopädevuse alused	TÜ	1
Raamatukogud liikumises	RR, Jõgeva maa- konna KRK	1

Maakonnaraamatukogu poolt korraldatud koolitused on toimunud aktuaalsetel kutsetöös vajalikel teemadel! Ka on koolitused hinna poolest jõukohased, pealegi saab ühest koolitusest korraga osa võtta mitu valla raamatukogu töötajat. Igati efektiivne õppevorm. Samas on need koolitused-seminarid ka omamoodi maakonna raamatukoguhoidjaid liitvad.

Oluline on ka see, et koolitusel käinu jagab hiljem õpitud oma kolleegidaga. Nii toimuvad omamoodi koolitused lausa omas majas. Enamik jagatud koolituse materjale on võrgukettal kõigile töötajatele ka kättesaadavad.

Traditsiooniks on saanud komplekteerija Mae Miti poolt korraldatud uudiskirjanduse hommikud. Eks esimene pilk uudiskirjandusse peab ikka raamatukoguhoidja enda poolt tehtud saama.

Igal aastal toimub raamatukoguprogrammi RIKS õppepäev Põltsamaal. Jooksvalt saame arendaja Meelis Lilbokiga programmi teemadel aru pidada, uuendusettepanekuid teha Facebookis loodud RIKS-grupis.

2.4.2 Raamatukogutöötajate avalikud esinemised

Avalikke esinemisi ei toimunud.

2.4.3 Erialahariduse omandamine

Erialahariduse omandajaid ei olnud.

2.4.4 Töötajate tunnustamine

- Margit Lättemägi – „Aasta lasteraamatukoguhoidja 2013“ (tunnustati 28.02.2014);
- Margit Lättemägi – Tapa Gümnaasiumi tänukiri maakondliku loodusloopäeva korraldamise toetamise eest (aprillis 2014);
- Tapa Linnaraamatukogu kollektiiv – Tapa Vallavalitsuse tänukiri Tapa linna 88. linnapäeva kaaskorraldamise eest (9.08.2014);
- Kersti Burk – Tapa valla aastategija 2013 laureaat kategoorias *Isiku tegu* (tunnistus 24.02.2014)

Väga olulised on lugejate poolt öeldud tunnustavad sõnad ja kiitvad arvamused – eks lugejatel ole raamatukogu töötajatega ju kõige otsesem ja vahetum side.

2.5 Raamatukogu haldusjuhtimine

2.5.1 Haldustegevuse üldiseloostus. Raamatukogu ruumid ja asukoht

Valla kõigi raamatukogude kasutuses kokku on 1 334,7 m² üldpinda, sellest kasulikku pinda 1 280 m².

Pind jaguneb järgmiselt:

	Üldpind (m ²)	Kasulik pind (m ²)	Renoveeritud
TLRK (Kooli 6)	938,8	908,6	1999–2000, 2008 (AIP)
Lehtse RK	200,0	181,0	2007
Jäneda RK	95,0	95,0	2011
Saksi RK	100,9	95,4	2006, 2010
Kokku:	1 334,7	1 280	

Liikumispuudega inimestel on ligipääs vaid Tapa LRK 1. korruse teenindusosakonda ja AIP-i. Vajadusel saab raamatukogu töötaja külastajale soovitud teavikud 2. korruse lasteosakonnast ise tuua. Ka Lehtse raamatukogu ruumidesse pääseb liikumispuudega inimene ise sisse.

Jäneda ja Saksi raamatukogus aga puudub hoonesse pääsemiseks kaldtee.

2014. a eriti suuri renoveerimisi ette võtta ei saanud – puudusid vahendid. Parandada õnnestus vaid Tapa LRK (Kooli 6, Tapa) fassaad. Rõõmustas ka see, et saime osta juurde mõned riulid ja nii ümber kujundada teenindusosakonna lugemissaali. Selle tulemusel paigutus ümber ka raamatufond – liik 9 (ajalugu) ja võõrkeelne kirjandus „kolis“ lugemissaali. Laudade toolide arv jäi küll samaks, aga ümberpaigutamise tulemusena tekkisid lugejatele mõnusad eraldatud alad. Oleme külastajailt selle eest häid sõnu kuulda saanud.

Vajalikud tööd valla raamatukogudes:

- Tapa LRK
 - teostada sanitaarremont;
 - renoveerida kütte-, ventilatsiooni- ja jahutussüsteem;
 - peale küttesüsteemi renoveerimist vajalik ulatuslikum remont;
 - parandada II korruse parkettpõrand;
 - lakkida I ja II korruse toolid ning laenutusletid;
 - osta:
 - raamaturiuleid,
 - lisavalgustid teenindusosakonda,
 - näituse valgustus,
 - spetsiaalsed kapid raamatukogu kunstikogule.

- Jäned RK
 - parandada aknad;
 - uuendada näituseala;
 - osta:
 - kardinad,
 - kardinapuud,
 - lisavalgustus lugemisalasse.

- Saksi RK
 - vahetada põrandakate, lisaks teha osades ruumides sanitaarremont;
 - renoveerida aknad;
 - kontrollida elektri- ja küttesüsteemi ning vahetada välja osad radiaatorid.

2.6 Raamatukogu arendustegevused

IKT arendused 2014

Infotehnoloogia vallas 2014. aastal suuri projekte ei olnud. Põhiliseks suunaks oli – ja on ka edaspidi – olemasolevate töökohtade ning seadmete töökorra tagamine (jooksvad uuendused, hooldus, vajadusel remont või seadme väljavahetamine).

Olulisemad verstapostid tarkvara-suunal:

- i. Windows XP kasutamise lõpetamine (Microsoft-i tugi XP-le lõppes 2014. a aprillis).
- ii. AIP-arvutites Estobuntu 14.04 kasutusele võtmine.
- iii. Töökohtadel viirusetõrje tarkvara väljavahetamine (jätkub 2015).
- iv. Tapa linnaraamatukogu Facebooki lehekülg.
- v. TLRK kodulehe välimuse värskendus (Facebooki lingid kodulehele, keelevalik – eesti ja inglise, tõlkimine on veel pooleli).

Uuendused RIKS-is (Deltmar OÜ):

1. E-posti Keskus
 - a. Seadistus lugeja andmetes, kust saab valida lubatud teatised.
 - b. Kõik saadetud teated on salvestatud arhiivi (andmebaasi).
 - c. Saadetud teatise lõpus on välja toodud ka viivised, võlgnevused (kui neid peaks olema).

2. Iga lugeja saab ka RIKSwebi sisse logides sirvida temale saadetud teatise.
3. Süsteemivälise RVL-i moodul – saab RIKS-is registreerida ka väljastpoolt tellitud eksemplaride liikumist.
 - a. Ka RVL-i aruandlus.
4. Eksemplaride paigutuse „kiirmuutmine“ – saab näiteks lihtsalt raamatud ühest riulist teise tõsta, määrates eksemplaridele õige, uue paigutuse eksemplari andmeid avamata.
5. Laenutuste tagastamine teises kogus (valla piires).
6. Perioodika hulgi saabunuks märkimine.
7. Inventari laenutamise võimalus.
8. RIKS-i laenutused ja tagastused reaalajas (<http://www.webriks.ee/live>).
9. Lisaks palju muid jooksvaid täiendusi („kosmeetilisi“, aruandeid, aruannete täpsustusi jne).

Soetatud:

1. Nutitelefon,
2. 2 uut arvutit (AiO – *All-in-One* – monitor ja arvuti ühes),
3. Kaughaldus-tarkvara litsents.

2.7 Raamatukogude koostöö

Töö koordineerimine ja koostöösuhted

Rahvusvahelisel tasandil

- **Akaa linnaraamatukogu** (Soome) – meeldiv, et kahe raamatukogu koostöö jätkub ka peale sealset haldusreformi ja raamatukogu juhi vahetust. Sellel aastal külastas Akaa piirkonna ühendatud raamatukogude juhataja Timo Tamminen meie raamatukogu lausa kahel korral. Akaa raamatukogu poolt kokku pandud Muuminäitus ilmestas meie raamatukogu aprillikuus, meie aga saatsime kaks Tapa Gümnaasiumi õpilastööde näitust Akaa ja Viiala raamatukogudesse;
- **TaideAkaa** (Soome) – Seija Kinnari maale ja Piia Suomu-Virtaneni nahakunsti said raamatukogu külastajad uudistada terve augustikuu. Näituse avamine toimus Tapa linnapäevade raames.

Riiklikul tasandil

- Osalemine ERÜ ettevõtmistes – osaleti ERÜ koosolekul, jälgime raamatukoguhoidjate tegemisi ajakirjas Raamatukogu ja Facebooki lehel;
- ELK – koolitused, vabariiklikud ühisprojektid, koolitusreis Soome (meilt osales üks töötaja).

Kohalikul tasandil

- Tapa VV (igapäevatöö, infotunnid, osalemine valimiskomisjoni töös, koostöö ürituste korraldamisel).
- Tapa VV osakonnad ja teenistused – igapäevatöö.
- Valla leht Sõnumed – reklaam, teated, ürituste info.

- 2014. a ilmusid raamatukogu tegevust, näitusi ja üritusi tutvustavad/kajastavad artiklid:
 - Sõnumed – 17 korral;
 - Tapaskije Vesti – 4 korral
 - Virumaa Teataja – 8 korral;
 - Kuulutaja – 2 korral
 - Järva Teataja – 1 korral
 - Maaleht – 1 korral
 - ajakiri Raamatukogu – 1 korral
 - ajakiri Nukits – 2 korral
 - Soome ajaleht Akaan Seutu – 1 korral
 - lisaks näituste ja ürituste info Virumaa Teataja veebis ning Tapa VV kodulehel.
- Tapa Gümnaasium (algklasside õpetajad, eriti põnevaid üritusi tehti koos õp Elle Kivisooga, toredaid laste loometöö näituseid saatis meile õp Eve Allsoo), lasteaed Pisipõnn ja Vikerkaar ning Lehtse Kool (vt 4.3).
- Tapa Kultuurikoda – mitmed ühisüritused (vt 4.3, 4.5).
- Tapa muusikakool – alati nõus meie üritustel esinema.

... ja mujal

- ELK – Viive Noor (kunstiekspert, lasteraamatuillustraator) – koostas ja vahendas rida kunstinäitusi Eesti ja välismaa tuntud kunstnike töödest:
 - Valgevene kunstnike Anna Koroleva ja Alexander Demidovi näitus,
 - Israeli kunstniku Lena Revenko näitus "Vaata, ma vaatan",
 - Piret Mildeberg pիրրumannide näitus "Eesti mütoloogia",
 - Viive Noore graafikanäitus "Õine jalutuskäik";
- ERR-iga koos on ikka põnevaid asju juhtunud. Sellel aastal esitlesime Ülo Josingu fotonäitust „Piiristatud maastikud“;
- Elle Käosaar (kunstiõpetaja) – Viljandi Huvikooli kunstiringi õpilaste loometööde näitused ilmestasiid korduvalt meie erinevaid üritusi;
- Saime juurde ka uusi koostööpartnereid: nahakunstnik Mall Mets on meile 2015. aastaks valmistamas nahkvaipade näitust.
- TÕN – täiskasvanud õppijate nädala ürituste toetamine raamatukogus toimunud üritustega.

Erialane koostöö

- LVKRRK – koolitused, seminarid, ühised üritused, eriti lastetöö valdkonnas; õp-
pereis Läti raamatukogudesse (meilt osales 3 töötajat); koolitusseminar Rägä-
vere vallas; meeleldi võõrustame LVKRRK sõprusraamatukogude kolleege –
sellel korral siis raamatukoguhoidjaid Lappeenrannast;
- OÜ Deltmar – raamatukoguprogrammi RIKS looja ja arendaja Meelis Lilboki
ja raamatukogu IT-spetsialisti Vahur Saaremetsa tihe ja tõhus koostöö;
- Käisime kogemusi vahetamas Harju Maakonnaraamatukogus (Keilas), Kose ja
Suure-Jaani vallaraamatukogudes, Jõelähtme valla keskraamatukogu kahes ha-
rukogus – Kostivere ja Loo raamatukogus. Kõik eespoolnimetatud raamatuko-
gud olid hiljaaegu saanud endale uued ruumid. Eriti imetlesime Kostivere kau-
nilt, kaasaegselt ja hubaselt kujundatud ruume. 2014. aastal sai tihedamini kü-
lastatud Jõgeva Maakonnaraamatukogu Põltsamaal (RIKS-i õppepäev, rahva-
raamatukogude laager, Põltsamaa raamatukogu 100);
- Hea koostöö on ka valla raamatukogude vahel. Vahetame raamatuid, näituseid,
erinevaid materjale. Harukogude töötajatel on võimalus külastada Tapa LRK-s
toimuvaid üritusi, samas on meil võimalus osa saada harukogudes pakutavast.

3. Kogud

Kokkuvõte valla raamatukogude komplekteerimiskuludest.

31. detsembri seisuga 2014 oli meie raamatukogudes kokku 104 504 teavikut, neist raamatuid 103 496 – 89 743 on eesti keeles (86,71%), 12 261 (11,85%) vene keeles ja 1 492 (1,44%) inglise, saksa, soome jt keeltes. Raamatute üldarvust umbes 61,85% moodustab ilu- ja lastekirjandus (64 010 eks).

Raamatukogu kogud täienesid 2 672 (ost) + 464 (annetus) + 125 (üleandmine) teaviku võrra (kokku 3 261) – neist raamatuid 2 666 eksemplari ja auviseid 6 tk. Tapa linna-raamatukogu kogudest anti üle Jänedale, Lehtsele ja Saksile kokku 125 raamatut.

Tapa valla raamatukogude teeninduspiirkonnas oli 8 087 elaniku (1.01.2014). Võr-
reldes 2013. aastaga vähenes 2014. a elanike arv 253 elaniku võrra ja 2014. a jooksul
lahkus vallast veel 163 inimest. Komplekteerimiskulu oli 30 725 eurot (Rd + OV)
(rmt + perioodika + auvised). Komplekteerimiskulu ühe elaniku kohta oli 3,80 eurot.

Komplekteerimissummas oli:

OV – 17 527 eurot,

Riigilt – 13 198 eurot.

Riiklik dotatsioon ühe elaniku kohta oli 1,63 eurot.

OV komplekteerimiskulu ühe elaniku kohta oli 2,17 eurot.

Komplekteerimiskuludest (30 725 eurot) kasutasime raamatute ostmiseks 82,59%,
perioodikale 17,18% ning auvistele 0,23%.

Raamatutele kokku kulus 25 377 eurot, sh riigilt saadi 12 823 ja OV-lt 12 554 eurot.

Perioodika tellimiseks kulus 5 279 eurot.

Ajalehtede juurdetulek: 21 nimetust (37 aastakäiku) (sh 17 eesti, 4 vene ja 1 soome keeles).

Ajakirjade juurdetulek: 72 + 3 (annetused) nimetust (58 eesti, 15 vene ja 2 inglise keeles).

Kokku kustutati kogudest 1 342 eksemplari (1224 raamatut, 60 aastakäiku perioodikat ja 58 auvist. Kustutatud teavikutest 414 olid muukeelsed.

3.1 Komplekteerimise põhimõtted (tasakaal) ja uuendused (sh e-teavikud)

Tapa valla rahvaraamatukogudele (Tapa linnaraamatukogu, Jäneda raamatukogu, Lehtse raamatukogu ja Saksi raamatukogu) komplekteerib teavikud Tapa linnaraamatukogu komplekteerija. Raamatukogu kasutab raamatukoguprogrammi RIKS, erinevalt Lääne-Virumaa teistest raamatukogudest, mistõttu kataloogime teavikud ise.

Raamatukogud esitavad oma tellimissoovid. Nende põhjal ja rahaliste vahendite olemasolu korral, koostatakse koondtellimus. Raamatute hindade tõusuga seoses soetame teavikuid väiksemas **eksemplaarsuses. On muutunud oluliseks, et vähemalt valla peakogus oleks teavik olemas.** Seda, et lugeja ei peaks teaviku järjekorras väga pikalt ootama, me enam tagada ei suuda. Kui lugejad küsivad meil puuduvat raamatut korduvalt, siis püüame teaviku järel-komplekteerida. Komplekteeritakse eesti kirjaniike teoseid, eesti lastekirjandust, aimekirjandust, ajaviitekirjandust, välisautoritelt iluja lastekirjandust ning aimekirjandust. Komplekteerime ka venekeelset kirjandust, kuna Tapa linnaraamatukogu teenuseid kasutab umbes 350 lugejat, kelle emakeeleks on vene keel.

E-raamatuid ei ole seni komplekteerinud.

Saksi raamatukogu teeninduspiirkond kattub Tapa kui tõmbekeskuse piirkonnaga. Asukoht ca 5 km Tapalt, enamik lapsi õpib Tapa Gümnaasiumis. Jäneda ja Lehtse raamatukogude teeninduspiirkonnas asuvad ka lasteaed-põhikoolid, mistõttu on oluline sealsete raamatukogude varustamine ka koolilugemise raamatute ning uuema lastekirjandusega.

Suurimaks partneriks on endiselt Rahva Raamat, kuna teenus on väga kiire ning meeldiv ja kohaletoimetamise ajad täpselt määratletud. Raamatukogudele tehti ka 2014. aastal lisasoodustusi.

2014. aastal hankisime teavikuid veel KE Ajakirjanduse OÜ, AS Express Post, Kuu-tõrvaja OÜ, Eesti Pärimusmuusikakeskus MTÜ, OÜ Lehepunkt, Apollo Holding OÜ, Eesti Lastekirjanduse Keskus, OÜ Biblio, Antikvariaat OÜ, Fonet Kustannus OY, Das Consult OÜ, Eesti Ajalehed AS ja AS Äripäev vahendusel.

Venekeelsete teavikute pakkujaid on endiselt kaks: Sinonim OÜ ja Lomelius OÜ.

Rahalisi vahendeid ei piisa, et mõelda kogude plaanipärase komplekteerimise peale. Vähendame eksemplaarsust nii lastekirjandusel (ka koolilugemise raamatutel) kui ka

täiskasvanutele mõeldud ilukirjandusel. Teatmeteoste ja aimekirjanduse ostud vähenavad. Nootide ja plaatide ostmisest enam ei unistagi. Perioodika kallineb sh kultuuri-ajakirjanduse kõik täiskasvanutele mõeldud nimetused üle 20%. Järelkomplekteerimine allahindlusega raamatute hulgast viib alla uue raamatu keskmise statistilise hinna. Jääb mulje, et raha raamatute ostmiseks on piisavalt. Samas ei saa allahindlusi ootama jääda, sest siis võib raamatust ilma jääda.

Lasteosakonnale soetatud teavikute arv väheneb, kuna vähendame lastekirjanduse eksemplaarsust ning suuname Tapa piirkonna vahendeid teenindusosakonnale teavikute muretsemiseks. Sealt ka näiline teenindusosakonna heaolu.

Kõik pakutud annetused oleme vastu võtnud. Suurem osa annetustest läheb kogus olevate vanade raamatute parema väljanägemisega eksemplaride vastu väljavahetamisele. Annetusena oleme arvele võtnud aegumatut klassikat, paikkonnaga seotud ja koolilugemise raamatuid.

Harukogud saavad täiendust süsteemisisese üleandmise tõttu. Kogude korrastamise käigus peakogus liigseteks tunnistatud korraliku väljanägemisega raamatud liiguvad kõigepealt harukogudesse, kus need teavikud puuduvad.

Tapa Linnaraamatukogu (Kooli 6, Tapa) laenutuste analüüs

2014. aastal laenutati üle 30 korra 94 nimetust raamatuid (2012/84, 2013/82).

Tapa Linnaraamatukogu laenutuste TIPP 10

	Autor	Pealkiri	Laenutusi	Eksemplare	Laenutusi eksemplari kohta
1	Tomusk, Ilmar	Kolmanda A kriminalistid	84	5	16,8
2	Roosma, Tuuli	Meie aasta Siberis	75	3	25
3	Tomusk, Ilmar	Mauno saladuslik kadumine	63	3	21
4	Moyes, Jojo	Mina enne sind	61	2	30,5
5	Kivirähk, Andrus	Kaelkirjak	59	12	4,91
6	Kull, Avo	Reporter	59	3	19,66
7	Mikita, Valdur	Lingvistiline mets	56	3	18,66
8	Kadastik, Mart	Suvi sulab talvel	56	2	28
9	Koff, Eva	Keerutädi	55	5	11
10	Aksli, Esta	Ane	54	2	27

Märkused:

1. ja 5. on koolilugemise raamatud;
7. – kirjandusauhindadega pärjatud;
- 1., 3. ja 9. – Ilmar Tomusk ja Eva Koff kohtusid raamatukogus algklassilastega;

2. – televisiooni mõju lugemisele

6. – Avo Kull on elanud Tapal

Autorite edetabel 2014

Autorid	Laenutusi
Tomusk, Ilmar – auhinnatud lastekirjanik, kohtumine TLRK-s, koolilugemine ja suur eksemplaarsus	451
Kivirähk, Andrus – koolilugemine, suur eksemplaarsus, auhinnatud teosed, kohtumine Jäneda ja Lehtse õpilastega	450
Roberts, Nora – suur eksemplaarsus	406
Pervik, Aino – suur eksemplaarsus, koolilugemine	355
Mallery, Susan – erinevad sarjad	278
Lindgren, Astrid – koolilugemine, suur eksemplaarsus	276
Mankell, Henning – suur eksemplaarsus, televisioonis Wallanderi sarja filmid	260
Widmark, Martin – laste detektiivisari, eksemplaarsus ja sobivalt õhuke	245
Beaton, M. C. – suure eksemplaarsusega krimisarjad	235
Brown, Sandra – suur eksemplaarsus	219

100 enimlaenutatud nimetuse hulka mahub tänavü kaks Petrone Prindi „Minu“-sarja raamat („Minu Narva“ ja „Minu Hiina“), 6 biograafilist raamatut (Tuuli Roosma, Aleksei Turovski, Hardi Tiidus, Kristiina Ehin jt), 44 (2013/29) laste- ja noorsooraamatut („Kolmanda A kriminalistid“, „Mauno saladuslik kadumine“, „Kaelkirjak“, „Keerutädi“, „Kui ma oleksin vanaisa“, „Süü on tähtedel“ jt).

100-st raamatust on 55 (2013/65) eesti autoritelt ja 45 (2013/35) välisautoritelt. Muukeelseid raamatuid 4.

Tapa Linnaraamatukogu (Kooli 6, Tapa) laenutuste statistika

Ajavahemik:	1.01.2014 - 31.12.2014
Kojulaenutusi kokku:	67 104
sh lastele	14 786
sh ilu- ja lastekirjandus	43 229
sh ajalehed ja ajakirjad	6 765
sh võõrkeelne kirjandus	13 686
sh vene keeles	13 274
Kohallaenutuste arv	2 199

Raamatud liigiliselt	Laenutusi
0	490
1	2 273

2	213
3	3 818
5	1 050
61	1 053
63	599
6,62	275
64-69	1 114
7	2 245
8	44 236
9	2 389
Sh. ilukirjandus	43 229

Raamatud keeleliselt	Laenutusi	Emakeel	Laenutusi
eesti	46 069	muu	374
vene	13 274	eesti	53 471
Muud	412	vene	13 259

Registreeritud lugejad vanuse järgi	Laenutusi
Lapsed	14 786
Täiskasvanud	52 166

Lugejarühmad	Laenutusi
1. klass	1248
10. klass	369
11. klass	417
12. klass	368
2. klass	1847
3. klass	1703
4. klass	1734
5. klass	722
6. klass	672
7. klass	657
8. klass	690
9. klass	267
Muu	2831
Eelkooliealised	2304
Kodused	7182
Pensionärid	14411
Töötajad	27858
Õpilased	320
Üliõpilased	1420

Raamatukogudevaheline laenus:

Saadud tellimusi: 2 139 (täidetud 2 139)

Tellitud teistelt: 2 142 (saadud 2 142)

3.1.1 Raamatute komplekteerimine (trüki + e-raamat)

2014. aastal ei olnud võimalik soetada kõiki soovitud paberraamatuid, vaatamata vallapoolsele lisaelarvele jaanuaris. 2014. aasta jõulumüüki paisatud teavikud jäid ostmata.

Raamatute juurdetulekute (eksemplar) võrdlustabel 2010–2014

	Juurdetulek 2014 (sh ost + üleantud peakogust + annetused)	Juurdetulek 2013 (sh ost + üleantud peakogust + annetused)	Juurdetulek 2012 (sh ost + üleantud peakogust + annetused)	Juurdetulek 2011 (sh ost + üleantud peakogust + Hoiurk)	Juurdetulek 2010 (sh ost + üleantud peakogust)
Jäneda	417 (245+70+102)	464 (244+22+198)	566 (271+81+214)	1139 (277+756+106)	603 (277+326)
Lehtse	334 (239+30+65)	327 (230+0+97)	334 (265+19+50)	500 (277+180+ 43)	359 (291+68)
Saksi	210 (154+25+31)	259 (184+0+75)	285 (208+31+46)	539 (249+269+21)	367 (226+141)
Tapa LO	581 (546+0+35)	531 (453+0+78)	906 (716+0+190)	631 (496+0+135)	661
Tapa TO	1 719 (1 488+0+231)	1 705 (1 417+0+288)	1 498 (1 351+0+147)	1 727 (1 654+0+73)	1 622

Märkus: Jäneda, Lehtse ja Saksi juurdetulekud sisaldavad Tapa linnaraamatukogust süsteemisiseselt üleantud teavikuid (üleantud peakogust allkogule).

3.1.2 Perioodika komplekteerimine

2014. aastaks tellisime kultuuriajakirjanduse kõik nimetused Tapa raamatukokku. Vajadusel saavad valla raamatukogud neid SSL-i teel laenutada.

Perioodika on väga tänuväärne lugemismaterjal, mida meelsasti koju laenutatakse – nagu nähtub ka allpool toodud tabelist. Kuna aga ajakirjade kõige uuemad numbrid on ainult kohapeal lugemiseks, siis tegelikkuses tuleks neid laenutuskordi veelgi juurde.

Perioodika laenutused *01.01.2014–31.12.2014*

Perioodika nimetus	Laenutusi
Kroonika	418
Naisteleht	267
Eesti Naine	227
Maakodu	209
Tehnikamaailm (TM)	204
Вестник ЗОЖ	204
Elukiri	197
Imeline Ajalugu : Skandinaavia menukaim ajalooajakiri	190

Kodukiri (Jõululeht, 1994-)	185
Tiiu : tervis + ilu + mood + kodu + aed + käsitöö	178
Чудеса и приключения	166
Kodu & Aed (Kodu ja Aed)	158
Naistelehe Nipiraamat / (Nipiraamat)	158
Anne & Stiil / (Anne ja Stiil)	148
Наука и жизнь	142
Psühholoogia Sinule : õnneliku elu nimel	138
Kodutohter	136
Pere ja Kodu	135
Здоровье : научно-популярный ежемесячный журнал для населения, медицинских и фар	130
Maret : kodu, köök, aed, käsitöö	124
Женские Секреты	108
Täheke	106
Огонек	105
За рулем	101
Imeline Teadus/Tarkade Klubi	100
Mari : väärtustades iseennast	98
National Geographic Eesti	95
Tervis Pluss	95
Вокруг Света	95
Добрые советы	94
Tervendaja : sensitiivid, rahvatohtrid ja kodused ravivõtted	89
Sensa : Hingele pai	87
Крестьянка	87
Tom & Jerry : [koomiksiajakiri]	75
Burda : world of fashion	71
Maaleht	69
Работница.	68
Радио	68
Подвиг	62
Яна	62
Geo : avasta ja mõista maailma!	61
Raamatukogu	60
Tervisetark	60
Eesti Loodus : populaarteaduslik ajakiri	58
Miki Hiir : Koomiksikogu.	56
Värske Rõhk : kirjandusajakiri	54
Loomingu Raamatukogu : Eesti Kirjanike Liidu ajakiri. (LR)	51
Kultuur ja Elu (K&E)	50
Дом	50
Hea Laps ja Tema Sõbrad ja Sugulased	49
Digi ([digi])	46
Miki Hiir : [koomiksiajakiri]	46
Elu Lood : Eesti Naise lisa	45
Aed : ideed sinu aias : ajakirja Kodukiri väljaanne	43
Creativ-Idee Sonderheft	42

Loodusesõber	41
Том и Джерри : [журнал комиксов] / (Tom & Jerry.)	41
Meie Kodu : Sisustus & Disain. Ehitus & Remont : "Kodu ja Aed" lisaväljaanne	37
Toitumisteraapia : ajakiri	37
Lemmik : loomaajakiri kõigile	34
Minu Käsitööd	33
Eesti Ekspress	28
Kalale!	25
Физкультура и спорт	23
Hello! Eesti (ajakiri)	22
Horisont : inimene. Loodus. Universum	21
Top Gear Eesti : ajakiri / (TopGear Eesti)	19
Akadeemia : Eesti Kirjanike Liidu kuukiri Tartus	18
Käsitöö	17
Looming	15
Haridus : Eesti pedagoogilise üldsuse ajakiri	14
Sotsiaaltöö	13
Askartelu	12
Burda plus (Burda täidlastele)	11
Kuulutaja	11
Maale! : uus ajakiri elust Eestis!	11
Go Reisiajakiri / (Go Discover : reisiajakiri)	10
Virumaa Teataja : Lääne-Virumaa päevaleht	10
Kaitse Kodu!	9
Äripäev	7
Mesimumm lapsevanemate lisaleht	6
Õpetajate Leht	6
101 Idee : õmble, heegelda, värvi ja meisterda! : ajakirja Kodu & Aed lisavälja	5
Mesimumm : Eesti esimene ajakiri 1-4 aastastele lastele / (Mesimumm : Eesti esim	5
Teater. Muusika. Kino (TMK.)	5
Õhtuleht	5
Микки Маус	5
Meie lapse tervis : Pere ja Kodu eriväljaanne	4
Vikerkaar	4
9 kuud : [Pere ja Kodu eriväljaanne] / (Üheksa kuud : Pere ja Kodu eriväljaanne)	3
Beebi : Pere ja Kodu eriväljaanne : [lapseootus ja beebi esimene eluaasta]	2
Eesti Mets	2
Järva Teataja	2
Koolieelik : [ajakirja Pere ja Kodu eriväljaanne]	2
Lea Kreativ Spezial	2
Nööps : lastele 4 alates : uus lasteajakiri	2
Ottobre design	2
Postimees	2
Burda : русское издание.	1

Diivan : suurim sisustusajakiri Eestis!	1
Jooksja : Eesti vastupidavusalade ajakiri / (Eesti vastupidavusalade ajakiri Joo	1
Keel ja Kirjandus : KK : Eesti Teaduste Akadeemia ja Eesti Kirjanike Liidu ajaki	1
Kilo ja Kalor	1
Loodus : kodumaa uudised. Maailma maad ja rahvad	1
LP : [Eesti Päevalehe laupäevaleht] / (Laupäevaleht)	1
Muusika : [ajakiri]	1
Oma Maitse : kokakunsti kergem tee	1
Reisimaailm	1
Tervis Pluss Tallinn : Ajakirjade Kirjastus	1
МК-Эстония : world weekly	1

2014. aastal laenutati kultuuriajakirju 380 korral.

3.1.3 Auviste komplekteerimine

Auviseid ostame vastavalt võimalustele. 2014 sai soetatud 6 auvist („Suur maalritöö“, Viivi Luige „Varjuteater“ ja Tove Janssoni sünniaastaga seotult Muumide CD ja DVD).

Kataloogid (arendused)

2014. aasta kevadel koostasime jälle uued suvelugemise nimestikud „Loe oma rõõmuks!“ ja „Loe oma rõõmuks viiendikele: n lasteraamatut, mis on vaja läbi lugeda suureks saamiseks“ Tapa Gümnaasiumi 1.–4. klasside lõpetajatele. Uudiskirjandust ning viiteid sügisel toimuvatele üritustele sisaldavad nimestikud jagati viimasel raamatukogus toimunud kohtumisel.

RIKSwebis elektrooniliste soovitusnimekirjade koostamine läbi aasta.

Igapäevaselt toimub kogude korrastamine ja ka kataloogikirjete ühtlustamine. Tänu annetustele oleme saanud teenindusosakonnas välja vahetada palju kaubandusliku välimuse kaotanud teavikuid. 2014. aasta uuenduseks on elektronkataloogis võimalus määrata teaviku füüsiline seisukord (väga hea, hea, rahuldav, asendada, maha kanda).

Komplekteerija tegeleb ka vanaraamatu müüki ettevalmistavate töödega (sortimendi uuendamine, raamatute märgistamine hindade ning „Müügiks lubatud“ ja „kustutatud“ templitega. Igapäevaselt on raamatukogus riul: „Vana raamat – hea hinnaga“, mille valikut pidevalt uuendame.

Mae Mitt

4. Raamatukoguteenused

- Raamatukogu põhiteenused on teavikute kojulaenutamine ja kohalkasutus.
- RVL teenus, SSL teenus.

- Printimise ja skaneerimise teenus.
- Faksi saatmise teenus.
- RIKSwebi kaudu saab teostada otsinguid, reserveerida, pikendada, kontol näeb oma andmeid, laenutuste ja külastuste statistikat, autorite, žanri ja sarja TIPP 10 jpm.
- m-RIKS – raamatukogu sinu taskus. See on mobiilirakendus RIKS-i kasutavate raamatukogude lugejatele, selle abil saab tutvuda uudiskirjandusega, reserveerida ja pikendada. Rakenduse avakuval näeb lugeja oma andmeid – laenutuste, reserveeringute ja võlgnevuste arvu, tasumata maksete summat jm. Rakendusel on nii eesti, vene kui ka inglise keele tugi.
- ID-kaardi kasutamine lugejapiletina.
- Laenutustähtaja pikendussoovi saatmine otse raamatukogu kodulehelt.

Lugejatele rahulolu-uuringuid pole tehtud, küll aga on analüüsitud RIKS-i statistiliste aruannete põhjal kirjanduse liikumist, lugejate soove ja vajadusi. Seda võimaldavad: laenutuste edetabelid, kohalkasutuse ja äraütleliste statistika, külastuste statistika, registreeritud päringud, lugejate tagasiside RIKSwebi kaudu – teavikute meeldimised ja soovitusel jne. Statistilistest aruannetest saab andmeid nädalapäevade, arvestusüksuste ja liikide kohta, kellaajaliselt ja keeleliselt, osakondade ja raamatukogude kaupa ning muidugi on lisatud vajalikud nimekirjad nagu teavikute, äraütleliste, kohalkasutuste jne nimekirjad.

4.1 Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine (AIP-i kasutamine)

AIP-i vahendusel on kõigile tagatud juurdepääs avalikule teabele. Riigi seadused ja õigusandlikud dokumendid ning OV materjalid on kättesaadavad elektroonilisel kujul.

Tapa Interneti- ja Infopunktis pakutavad teenused:

- Arvuti kasutamine (kasutajate käsutuses on 8 arvutitöökohta)
- Faksi saatmine
- Paljundus must-valge + värviline (A3 ja A4)
- Printimine must-valge + värviline (A3 ja A4)
- Skaneerimine must-valge + värviline

Kõik teenused tasustatakse vastavalt kehtivale [hinnakirjale](#).

Interneti- ja infopunktis pakume ka turismi-info teenust, seda küll tagasihoidlikul moel. Müügil on Tapa linna ja valla ajalugu/inimesi tutvustavad kohalike autorite poolt välja antud raamatud, kaardid, postkaardid, Tapa valla sümboolikaga meened.

2014. a oli AIP-is 4 068 registreeritud külastust, neist lapsi 1 392 (34,2%). Võrreldes eelmise aastaga on AIP kasutajate ja külastuste arv vähenenud.

4.2 Raamatukogu kasutamine

Tapa valla raamatukogud kokku

Raamatu- kogu	Lugejad		Muutus (+ -)	Külastused		Muutus (+ -)	Virtuaal- külastused		Muutus (+ -)
	2013	2014		2013	2014		2013	2014	
TLRK – valla raamatukogud kokku	2 970	2761	-209	48 216	46 107	-2 109	15 621	18 627	+3 006

Raamatukogu	Laenutused 2013	Laenutused 2014	Muutus (+/-)
TLRK – valla raamatukogud kokku	98 184	91 165	-7 019

2014. a vähenes Tapa valla elanike arv võrreldes 2013. a 253 elaniku võrra.

Tapa valla raamatukogude kasutamine arvudes (2014/2013/2012/2011/2010):

raamatukogu teenuseid kasutab **34,1%**/35,6%/36,2%/32,1%/33,4% elanikest

külastusi elaniku kohta **5,7**/5,8/5,9/6,3/6,7

laenutusi elaniku kohta **11,27**/11,77/11,63/11,58/11,69

ilu- ja lastekirjanduse laenutuste osakaal üldlaenutustest

61,1%/64,5%/60,4%/60,0%/60,5%

erialakirjandus **27%**/35,5%/30,6%/40,0%/39,5%

Tapa linnaraamatukogu (Kooli 6)

Raamatu- kogu	Lugejad		Muutus (+ -)	Külastused		Muutus (+ -)	Virtuaal- külastused		Muutus (+ -)
	2013	2014		2013	2014		2013	2014	
TLRK	2 312	2 148	-164	36 105	33 383	-2 722	15 555	18 587	+3 032

Raamatukogu	Laenutused 2013	Laenutused 2014	Muutus (+/-)
TLRK	76 762	69 303	-7 459

TLRK/2013 – kasutajad **2 312**, sh lapsed 824

TLRK/2014 – kasutajad **2 148**, sh lapsed 704

Raamatukogu kasutajate arv vähenes 2014. a võrreldes 2013. a 164 inimese võrra, sh laste kasutajate arv vähenes 120 võrra (miinus peamiselt AIP kasutajate arvelt). Nega-

tiivselt üllatas laste kasutajate arvu suur miinus, aga see tuleb peamiselt AIP-i kasutajate arvelt. Paljudel on juba kodus arvuti, sagedasti ka nutitelefonid. Küllap on see ka põhjus, miks AIP-d vähem külastatakse. Lapsi lugejaid/laenajaid on sellel aastal vähem vaid 17. Eelkoolialiste ja algklasside lugejate arv püsib stabiilsena, keerulisem on keskastmega. Nende õpilaste tähelepanu on lugemiskultuuri üritustega keerulisem köita, selles vanuses on juba teised huvid (nutimaailm jm sarnane).

Suuremad lugejagrupid:

Töötajad – 609

Lapsed – 673

Pensionärid – 216

Kodused – 221

Enim laenutati ilukirjandust (43 229 korral),

liik 3 (3 818 korral),

liik 9 (2 937 korral),

liik 7 (2 389 korral),

liik 1 (2 273 korral).

SSL Tapa LRK-st välja 1 883 raamatut.

SSL Tapa LRK-sse sisse 69 raamatut.

Virtuaalkülastuste arvu kasvu on tinginud järgmised tegurid:

- RIKSwebi ja m-RIKS-i kasutamine;
- Raamatukogu Facebooki lehel ürituste, näituste tutvustamine;
- raamatukogu üritused leiavad kajastamist raamatukogu galeriis;
- raamatukogu kodulehelt pikendamise võimalus;
- atraktiivsed näitused.

Teenindatavaid Tapa linnas 2013 – 6 636 / 2014 – 6 510 (-126).

Tapa teeninduspiirkonnas vähenes lugejate arv 126 inimese võrra. Laenutustegevuse statistiliste näitajate vähenemise põhjuseks on:

- elanike arvu vähenemine;
- paljud töötavad väljaspool valda, pole võimalust raamatukogu külastada;
- teavikutele mõeldud summa pole piisav – uute raamatute ostmise võimalus on alla nõudlustaseme;
- nõutud raamatutel pikk järjekord, üks laenutuste vähenemise põhjus;
- uute meediumite kasv ja nendega seotud võimaluste kiire kasv annab võimaluse põgeneda reaalsest elust virtuaalmaailma;

- lugejate leige huvi elitaarse kultuuriperioodika ja nn kohustusliku kirjanduse vastu;
- laste arv koolides väheneb;
- laste suur hõivatus – õppimine, huviringid, hobid, erinevad võistlused / konkursid / olümpiaadid;
- üha rohkem neelavad noorte tähelepanu uued rakendused (Facebook, Instagram, blogosfäär).

Aruandeaasta laenutuste TIPP – vt 3.1 Laenutused

Kui raha jätkub vaevalt paberteavikutele, siis pole mõistlik sellest napist rahast veel e-raamatuid ja e-lugereid osta, ühineda vahendeid nõudva e-laenutussüsteemiga. Pealegi on e-raamatute omamis- ja laenutusprotsess nõrgalt reguleeritud/korrastatud. Aga hoiame kätt pulsil! Seni jätkame e-raamatutega seonduvate võimaluste tutvustamisega.

4.3 Lasteteenindus:

Raamatukogu	Lug-d 2013	Lug-d 2014	Muutus (+/-)	Külast-d 2013	Külast-d 2014	Muutus (+/-)	Laenut-d 2013	Laenut-d 2014	Muutus (+/-)
TLRK (Kooli 6)	824	704	-120	13 205	12 563	-642	17 612	14 786	-2 826

Vaata muutumise analüüsi punktis 4.2.

Lastetöö Tapa Linnaraamatukogus 2014

2014. aasta oli lastetöös taas Nukitsa-aasta. Oli liikumisaasta ja meie gümnaasiumil juubeliaasta. Tove Janssoni juubeliaastal sai tihedamalt koostööd tehtud Soome kolleegidega. Need sündmused panid oma märgi ja suuna ka meie tööle. Iga meie maja töötaja oli jõu ja nõuga abiks meie lasteürituste ettevalmistamisel või läbiviimisel.

Toimusid vahvad kohtumised Ilmar Tomuski, Eva ja Indrek Koffi ning Piret Mildebergiga. Kohtumisi ilmestasid õpetaja Elle Kivisoo õpilaste esinemised ning iga külaline sai kaasa just tema loominguga seotud kingituse. Liikumisaasta puhul oli õige külaline Ilmar Tomusk, kes harrastab sportlikke eluviise ja mõtleb oma lood välja sageli just liikumise pealt. Iga kohtumise juurde kuulus ka liikumise ja spordiga seotud laste esitatud lugu.

Püüdsime laste lugemishuvi ärgitada läbi kunstinäituste, raamatutundide ja kohtumistega. Muutsime oma muinasjututoa kunstitööde ja raamatute abil erinevateks teemamaailmadeks: „Must-valge“, „Kirju nagu pühademuna“, „Meie oma Muumimaa“, „Tublid loomad imepuu all“, „Pokude aastaring“, „Harali okstega puud“. Jõuluajal muutis meie korruse salapäraseks Piret Mildebergi näitus „Eesti mütoloogia“ Tema meisterdatud püramiidid tervitasid lapsi jõuluhommikutel.

Tore võimalus oli vaadata ka õpetlikku näitust „Mida teha raamatutega, mida keegi enam lugeda ei taha?“. Selle näituse põhjal tegid ka erinevas vanuses lapsed vanadest raamatutest uut kunsti. Näitused organiseeris meie raamatukokku Kersti Burk.

Raamatutundides kasutasime võimalust sinna põimida ka teenindusosakonna näitusi (fotod, vanad asjad).

Raamatunäitustel ootasid lugejaid kirjanike-kunstnike Juhani Püttsepa, Meelike Saarna, Jujja Wielslanderi, Valeria Räniku, Ilmar Tomuski, Eva Koffi, Indrek Koffi, Edgar Valteri, Ilmar Linnati, Mare Hundi ja Piret Mildebergi looming.

Viisime läbi erinevaid teematunde: „Must-valge tund“, „Kirju muna tund“, „Mõtlemise puu tund“, „Kriminalistide tund“. Rändasime raamatute abil lihavõttepühade ajal Lihavõttesaarele. Lapsed käisid Nukitsa tundides ja Muumitundides. Mängisime kooli kõige noorematega raamatukogumängu. Vene keelt kõnelevad lapsed käisid Tähekeses tunnis ja said kingituseks kaasa venekeelse lasteajakirja numbri.

Keskfond ja säästev areng oli läbivaks teemaks meie linna lasteasutustes, seega pöörasime sellele tähelepanu ka meie raamatutundides.

Lapsed käisid Nukitsa tundides ja Muumitundides, mis olid aasta kõige mahukamad ja ajaliselt pikemad projektid.

Nukitsa tundidele lisas seekord võrtsi mängude konkurs, kus tundide käigus mõtlesime ja meisterdasime Nukitsa raamatute kohta mängu ja mängulisi võtteid. Saatsime need tööd Lääne-Virumaa Keskraamatukokku ja klasside esindajad käisid Rakveres Nukitsa-konkursi lõpetamisel. Meie mängud ja mänguliste võtete kirjeldused olid väljas ka sügisel lastetöötajate päeval Rakveres.

Meie oma Muumimaailm sündis toredas koostöös Tapa Gümnaasiumi õpetajate Elle Kivisoo ja Eve Allsooga. Nende õpilased kirjutasid muumiluulet ja tegid erinevates tehnikates muumikunsti. Koostasime kõigest sellest näituse. Lisasime Tove Janssoni raamatud ja raamatutundide meisterdused ning saime kokku oma väikese Muumimaa. See meeldis meie Soome kolleegidele nii väga, et nad soovisid seda ka kirjaniku sünnimaal oma lugejatele näidata. Näitus rändas mitmeks kuuks Soome Akaa sõprusraamatukogusse ja nemad omakorda saatsid meile vastu näitusematerjali Tove Janssoni kohta. Lisaks oli kaasa pandud ka Muumioru tegelaste nukke, millest mõned kingitusena nüüd meie lugejaid rõõmustavad.

Sügisel saatsime Soome veel ühe kunstinäituse, seekord kõige vanema kooliastme õpilaste tööd. Sügisese Soome sõprade kunstinäituse juurde panime välja luuleraamatute näituse „See sama soolane meri“.

Lääne-Virumaa Keskraamatukogu võõrustas oma kolleege Soomest ja nad leidsid aega ka meie majast läbi astuda. Saime teada *kimppa*-dest, kuhu on Soome raamatukogud koondunud. Selle jätkuks avanes Margitil võimalus osaleda vabariigi lastetöötajate koolitusreisil Soome. Õppereis kestis kaks päeva ja selle käigus külastati seitset eriilmelist raamatukogu. Sealseid mõtteid ja võtteid on saanud tasapisi ka oma töös rakendada.

Tapa Gümnaasium tähistas oma 95. juubelit ja seda kajastasime ka oma raamatutundides ja -näitustel. Tutvustasime vilistlaste loomingut. Panime välja näituse „Must valgel kirjas“ kooli logoga asjadest ja raamatutest, millest võis leida Tapa õpilaste omaloomingut. Kooli aastapäeva pidulikuks aktuseks aitasime otsida luuletusi. Saatsime kaks õpilaste kunstinäitust Soome. Koostasime raamatukoti maakondlikuks looduspäevaks, mis toimus Tapa Gümnaasiumis. Margit külastas algklasside kooli juubelliga seotud teaduskonverentsikest, mis oli väga südantsoojendav sündmus. Jätkus meeldiv ja tihe koostöö algklasside õpetajatega ning kunstiõpetajaga. Kunstiõpetaja Eve Allsoo suunas oma õpilasi meie majja näitustele ja viis ka läbi näitustega seotud tunde. Õpetaja Elle Kivisoo lõi jätkuvalt meie üritustel kaasa ning tema õpilased esinesid meie maja kohtumistel kirjanike ja kunstnikega.

Kunstiõpetaja Eve Allsooga sai kooliaasta alguses paika pandud koostöövõimalused. Kunstiringi õpilased tegid meie teematundide jaoks suure puu ja joonistasid muinasjututegelasi. See oli ka selle aasta värskendav noorte kaasamine raamatumaailma. Nimelt joonistasid põhikooli- ja gümnaasiumiealised õpilased Grimmide muinasjututegelaste pead. Tundides olid kasutamiseks ja lugemiseks vendade Grimmide muinasjuturaamatud. Edasi jätkus nähtamatu niidina koostöö suuremate ja väiksemate õpilaste vahel raamatukogus. Jõuluhommikutel meisterdasid algklasside õpilased taaskasutusmaterjalidest (ostutšekid, vanad piletid, kommipaberid) neile tegelastele riided selga. Näituse idee saime Piret Mildebergilt, kes kujundas selles tehnikas mütoloogilisi tegelasi. Ka meie maja töötajatele oli see lõbus tegevus koguda pikema aja jooksul tšekke, pileteid ja kommipabereid.

Meil valmisid nähtamatus koostöös väiksemate ja suuremate õpilaste vahel toredad suured paberist muinasjututegelased. Need tööd on üleval uuel aastal ja juurde pakume ka muinasjututunde.

Lasteaialapsed vaatasid tundides erinevaid raamatuid ja kõnelesid lugemise mõnust, aga ka vana vana aja elust ja vanadest asjadest, metsast ja puudest. Lapsed käisid külas Muumitrollil ja tema sõpradel ning õppisid Edgar Valteri raamatu põhjal loodust vaadata.

Lasteaialastele viis tunde läbi Ave Fohs ja koolilastele Margit Lättemägi. Raamatuid laenutas ja lugemissoovitusi jagas Elly Born. Tunde läbis kindel teema. Püüdsime lisaks raamatute tutvustamisele anda edasi ka sõna tähtsust ja ilu ning rikastada sõnavara. Igasse tundi kuulus üks jutustatud lugu. Hea meel oli tajuda, et jutustatud lugu köitis lapsi. Kindlasti vaatasime tunni teemaga seotud raamatuid, kunstinäitust ja võimalusel meisterdasime ka ise.

Näeme raamatutundides praegu üht suuremat võimalust raamatuid tutvustada ja lapsi raamatukokku kutsuda või meie olemasolu meelde tuletada. Virtuaalmaailm ja laste suur hõivatus, konkursside ja võistluste rohkus igas valdkonnas teevad oma töö. Lapsed laenavad koju siiski eelkõige koolilugemise ja koolitööga seotud raamatuid. Piiri panevad peale ka kokkulepped vanematega, kas laps parasjagu tohib aja mõttes raamatuid lugemiseks koju laenata või mitte. Oluline osa on kirjanikega kohtumisel, nende autorite raamatuid loevad lapsed rohkem.

Suur abi on Mae Miti koostatud suvelugemise nimekirjadest „Loe oma rõõmuks!“. Need on soovituslikud ja abivahendiks raamatute rohkuses orienteerumiseks. Lapsed tulevad sageli suvel meie majja, just see nimekiri näpus. Sel aastal loosisime sügisel välja muumiauhindu nende laste vahel, kes leidsid suvel tee raamatukokku.

Koolitustest andsid kolleegidele ülevaateid Ave ja Margit. Jutuks olid lastekirjanduse aastakoosoleku, Põhjamaade kirjandusfoorumi, algupärase lastekirjanduse päeva ettekanded ja Soome õppereisi muljed.

Kuigi arvulised näitajad langevad ja raamatuhuvi tekitada aastatega aina keerulisem, ei ole me endale oma töös järeleandmisi teinud. Püüame ikka, kasvõi natuke lugemishuvi süstida. Olgu selleks meie pakutud erinevates vormides raamatutund, põnev kohtumine või näitus. Nii mõnelegi lapsele on see ainuke raamatuga kokkupuutumise koht. Tänu meie majas toimuvatele sündmustele leiavad lapsed tihedamini tee raamatukokku. Siinkohal peab tänama õpetajaid, kes leiavad selle aja ja võimaluse meie maja lasteüritustele tulla.

Teeme järgnevalt põhjalikuma ülevaate meie raamatukogu lastetööst kuude kaupa.

JAANUAR–VEEBRUAR

Aasta algas lasteaialaste külaskäiguga, kus nad tutvusid Gunta Randla valmistatud lastesaadete nukkude ja kostüümidega, said end nukuteatrit tehes televiisorist vaadata,

kuulasid sõpruse ja jõulude teemat ühendavat raamatut "Muki jõulud" ja mängisid sõbrale postkaardi saatmise mängu.

Oli taas Nukitsa konkursi aasta ning lapsed valisid oma lemmikuid. Võistlevate raamatute nimestik hõlmas 199 raamatut aastatest 2012–2013 ja need raamatud olid meil hääletajatele otsustamise hõlbustamiseks välja pandud.

Kõik Tapa Gümnaasiumi algklassid käisid Nukitsa tundides. Tunni alguses oli lastel võimalus anda hääli oma lemmikraamatu kirjanikule ja valida kõige meelepärased illustratsioonid. Alles siis asusime raamatute tutvustamise juurde.

Tunni käigus oli lastel võimalus ka vaadata teenindusosakonna fotonäitusi „Oh neid noori“ ja „Üle ühe põlve“. Nende fotode juurde oli sobilik tutvustada Indrek Koffi raamatut "Kui ma oleksin vanaisa", Anti Saare „Kuidas meil asjad käivad“ ning teisi perest ja kodust kõnelevaid raamatuid.

Raamatute väljapanekult loendasid lapsed aususe peale, mitu neist läbi loetud. Klassi kõige usinam raamatute lugeja sai auhinna.

Raamatututvustusi tegime klassiti erinevalt ja erinevate võtetega, millest mõned näited siinkohal.

- Kõne all oli Mauno ja raamatute saladuslik kadumine Ilmar Tomuski raamatutes. Otsisime raamatute pealkirju salapärase muna seest ja leidsime need raamatute väljapanekult
- Tuli leida raamat, mille autorid olid eelmise Nukitsa konkursi võitjad.
- Vaatasime aknast lund ja võrdlesime seda Kristel Leesmendi raamatu "Lumi" tegelase nimesaamise looga. Lapsed tegid kaasa mõtteharjutuse sellest raamatust.
- Lugesime ette Muumiaprintsessi loo raamatust "Teistmoodi printsess". Vaatasime juurde saksakeelset ruumilist muumiaraamatut. Kõnelesime lastekirjanik ja kunstnik Piret Rauast.

Igas tunnis meisterdasime ja tegime mingi raamatu põhjal mängu või leidsime mingi mängulise lähenemise. Mängud ja mänguliste võtete kirjeldused saatsime Nukitsa mängude konkursile Lääne-Virumaa Keskraamatukokku.

- Lugesime ette Eva Koffi "Keerutädi" raamatu järgi lünkteksti, Keerutädi nime lugemise asemel tegi 4. klassi iluvõimleja lindiharjutuse keerutuse.
- Annika Tontsi "Kell üks, muna küps" põhjal meisterdasid lapsed kasti kellaga, millest sai meie mängude kast.
- Paberist supipotti panime paberist kulbid Jaanus Vaiksoo luuletuste esimeste ridadega. Viguri mõttes oli üks luuletus Wimbergi oma.
- Markus Saksatamme "Kass ja kinopilet" katkendite järgi tuli leida, kes tegelastest lugejatega räägib. Margit Sarapiku "Kalendrilinna lood" kõnelesid veebruarile sobivalt sõbrapäevast ja olümpiamängudest.
- Poisid tegelesid Reeli Reinausi raamatuga "Aguliurka poisid" ja otsisid iga kamba liikme kohta nende iseloomulikke omadusi. Tegelase kohta joonistasid nad ka pildi.
- Tüdrukud lugesid ühe Piret Raua "Teistmoodi printsessi loo" ja kirjutasid printsessi kohta ühe iseloomuliku lause. Siis voltisid nad laused kokku ja kinnitasid kommikarbi pesadesse. Millise printsessi kohta on raamatus nii öeldud?
- Andrus Kivirähki "Konna musi" tegelastele otsisime sobiva raamatu jõulukingiks. Lapsed andsid raamatusoovitusi neljale loomale (näiteks raamatusoovitus

karule „Mooni metsauudistaja“, rebasele "Nätsupaberi rännak", jänesele "Tere, kuidas elad?", hundile "Tuulehunt")

- Lapsed täiendasid raamatusoovitusi loomadele ja joonistasid nendest pildi. Koostasid väikese näituse. Tundi sattus ka filmimees videot tegema ja siis oli õige hetk tutvustada Tiina Saare raamatut „Eduard ja Pihla hakkavad töövarjudeks“.
- Iga laps luges läbi ühe loo Heljo Männi raamatust „Karupoega otsimas“ ja pärast kõik mõistatasid, kes raamatus nii ütles. Otsisime Nukitsa konkursi raamatute hulgast lisa metsa kohta.
- Ütlesime teiste sõnadega Kairi Looki raamatu "Leemuripoeg Ville teeb sääred" pealkirja. Selles raamatus on kujutatud Hollandi eluolu. Uurisime, millistes raamatutes on veel kirjutatud teistest maadest?
- Voltisime sõnu lühemaks ja saime teada, kuidas sai tront endale nime.
- Piret Raua raamatu "Roosi tahab lennata" kohta joonistasid lapsed liigutatava pildi osad ja ettelugemise ajal panid lapsed pildi kokku autori illustatsioonide eeskujul.
- Piltmõistatus Jaanus Vaiksoo raamatust "Supipotikarneval", vastuseks oli ajaleht.
- Lapsed lugesid läbi ühe natuke napaka loo ja kirjutasid iga jutu kohta ühe õige ja ühe vale väite. Väite kontrollimiseks tuli lugu enne Piret Raua raamatust „Natuke napakad lood“ läbi lugeda, sest ei või teada, mis napakate lugude puhul õige, mis vale.
- Lapsed leidsid raamatutest olümpiaga seotud lugusid ja kirjutasid olümpiarõngaste sisse vihjeid nende raamatute kohta. Samuti võis mitmest raamatust leida Punamütsikese kohta erinevaid lähenemisi. Nende raamatute vihjed panid lapsed paberist volditud korvi.
- Kätlin Vainola "Lift" inspireeris tegema vanast liigutatava aknaga kalendrist lifti ja lapsed joonistasid juurde iga korruse elanikud.

Nukitsatundi jõudsid ka lapsed naabermaakonnast, Järvamaalt. Aravete Keskkooli 2. klassi õpilased tutvusid Tapa Linnaraamatukoguga ja külastasid fotonäitusi. Põhjaltikumalt saime tuttavaks Jaanus Vaiksoo lasteraamatutega, kuna Aravete koolis oli tulemas kohtumine kirjanikuga. Samuti said lapsed väikese ülevaate Nukitsa konkursi raamatutest. Õpetaja ja lapsed valisid klassi lugemiseks raamatuid.

Veebruaris tutvustasime näitusel ka Juhani Püttsepa lasteraamatuid. Juhani Püttsepp teab palju loodusest ja tunneb hästi lapsi. Selle tulemusena on temalt ilmunud lasteraamatud, kus ta õpetab loodust märkama ja kuulama. Lülitusime raamatunäitusel koos autoriga looduse lainele. 17. veebruaril sai Juhani Püttsepp 50-aastaseks.

Väikesed väljapanekud armastuse ja sõpruse teemalistest lasteraamatustest ning Eesti rahvussümboleid puudutavatest materjalidest aitasid lasteaiaõpetajatel tähtpäevadeks raamatuid valida.

Margit külastas Tapa Gümnaasiumis kooli juubeli puhul toimunud algklasside teaduskonverentsikest.

MÄRTS

Märtsis vaatasime elu must-valgelt. Väljas olid Viljandi laste mustaga valgele joonistatud näod. Need tegelased ei lausunud musta ega valget, aga olid siiski üsna värvikad. Lisasime ka teemakohased raamatud.

Reet Bobõlski on kirjutanud loo Mustast ja Valgest, kus need omavahel kohe kuidagi läbi ei saanud. Ometi on need vastandid mahtunud nii mõnessegi juttu või luuletusse. Need panimegi välja raamatunäitusele „Valge meri, mustad kalad“.

Näitusel „Must valgel kirjas“ tutvustasime Tapa Gümnaasiumiga seotud raamatuid ja õpilaste omaloomingut. Lisaks olid väljas meile kingitud kooli sümboolikaga asjad ja teatmikud. Näitusega õnnitlesime meie häid sõpru Tapa Gümnaasiumist kooli 95. aastapäeval.

3.a klassi õpilased käisid Mustvalges tunnis, kus tutvustasime raamatuid, milles oli juttu mustast ja valgest. Nuputasime samal teemal. Lugesime Reet Bobõlski lugu „Must ja valge“ ja otsisime, mida on Ellen Niit nende värvuste kohta öelnud oma raamatus „Suur maalritöö“. Uurisime, kuidas neid täpsemini öelda, näiteks süsimust ja lumivalge ning lugesime neid sõnu rütmisalms. Lapsed meisterdasid mustvalgeid kaarte Sulev Olli raamatu „Päevad käivad päripäeva“ kohta.

Peatse kevade kohta andis lootust väljapanek esimestest kevadekuulutajatest.

Raamatutunnis „Lugemise mõnu“ rääkisime koos Päikesekiire rühma lastega lugemise ja raamatute tähtsusest. Tutvustasime uusi raamatuid, millest lemmikumad said lapsed rühma kaasa võtta. Lugemisoskuse lihvimiseks mängiti sõnasabamängu.

Margit andis ülevaate lastekirjanduse aastakoosolekust. Eesti Lastekirjanduse Keskuses tegid ettekanded Janika Palm („Kuidas meie lastekirjanduses asjad käivad“), Krista Kumberg („Seest suurem kui pealt paistab“) ja Viive Noor („Terad ja sõklad“).

APRILL

Aprillis seevastu muutus meie lasteosakond värviliseks nagu pühademuna. Viljandi Huvikooli õpilased Elle Käosaare juhendamisel olid joonistanud värvikirevaid pilte, mis nägid välja kirjud nagu pühademunad. Nendele piltidele lisaks olid väljas lihavõttepühadega seotud raamatud. Näituselt võis leida nippe, kuidas mune looduslike vahenditega värvida. Need tõlkis Ave saksakeelsest ajakirjast.

Aga kas poleks tore minna lihavõttepühadeks Lihavõttesaarele? Kindlasti oleks, kuigi pigem soovitatakse seda kauget saart külastada veidi hiljem, kui seal on kuivem aeg. Meie saime selle Maailma nabaks kutsutud paigaga tuttavaks raamatunäituse „Lihavõttepühadeks Lihavõttesaarele“ abil. Väljas olid jutud ja luuletused pühadejänesest ning jäneste meisterdamisõpetused.

Kirju muna raamatutunnis uurisime lastega raamatutest Rapa Nuil asuvate kivikujude ehk *moai*-de saladusi. Raamat „Jansiga maailma nabal“ sai alguse hetkest, kui selle autor Reet Made seisis keset Vaikset ookeani Lihavõttesaare kõrgel kaldal. Miks aga lihavõtte mune peidab jänes, mitte kana, kellel munadega palju rohkem pistmist? Sellele küsimusele otsisimegi vastust raamatutunnis. Otsisime põnevaid värvilahendusi näitusepiltidelt ja meisterdasime väga kirjute jäneste pere. Samuti valmistusime väljapanekuga lähenevaks emadepäevaks.

Nukitsa konkursi lõpetamisele Rakveres oli kutsutud Tapa vallast 15 last ja õpetaja Elle Kivisoo. Iga klass sai auhinnakoti mängude meisterdamise eest. Külal oli Koffide kirjanikepaar, kellelt saime nõusoleku sügiseseks lastega kohtumiseks.

Margit tegi kolleegidele ülevaate Põhjamaade kirjandusfoorumi ettekannetest. Kandvaks teemaks oli laste- ja noorsookirjandus. Kogemusi jagasid ja edulugusid tutvusta-

sid lastekirjanikud, illustraatorid, kirjanduseksperdid, raamatukoguspetsialistid kõigist Põhjamaadest ja Balti riikidest.

Tartus toimunud algupärase lastekirjanduse päeva ülevaate andis Margit. Päeva läbiv teema oli "Kirjandus kui vaateaken: kuidas paistab laste ja noorte kirjandus". Esinesid Mari Niitra, Kai Karell, Jaanika Palm, Maire Iro, Elo-Maria Roots, Mihkel Kunnus, Eleene Sammler, Valdur Mikita, Triin Lees, Krista Kumberg.

Mae koostas pedagoogilise ja psühholoogilise kirjanduse soovitusnimekirja "Laps läheb kooli! Emale ja isale. Koolilapsele. Miks mitte ka vanaemale ja vanaisale?" (2014). Nimekiri oli abiks Tapa Gümnaasiumi eelkoolis osalenud laste vanematele, kelle lapsed läksid sügisel esimesse klassi.

Lisaks soovitusnimekiri lapse lugemisoskuse parandamiseks sobivate raamatutega, lisana „Targa lapsevanema 5 teadmist raamatute ja raamatukogus käimise kohta“.

Saatsime Tapa Gümnaasiumis toimunud maakondlikule looduspäevale raamatukoti värskemate loodusraamatutega, et laste juhendajad-õpetajad saaksid nendega tutvuda. Margit valis kotitäie temaatilisi raamatuid nii lastele kui õpetajatele.

MAI

Üle maailma tuntud soomerootsi kirjanikul Tove Janssonil täitus 9. augustil sünnist 100 aastat. Meie alustasime selle tähtpäeva tähistamisega juba maikuu, mil meie lasteosakonnast sai meie oma väike Muumimaa. Näituse kunstitööd olid teinud Tapa Gümnaasiumi ja Tapa Vene Gümnaasiumi õpilased, keda juhendasid õpetajad Elle Kivisoo ja Eve Allsoo. Õpetaja Elle Kivisoo 3.a klassi lapsed kirjutasid muumiluulet. Lisaks sai lugeda Muumipere ajatuid mõtteteri.

Suur ärasõit on niisama tähtis asi nagu esimesed read raamatus. Jah, nendest oleneb kõik. Nii on väitnud Muumipapa ning küllap tema juba teab rändamise ja Tove Janssoni raamatute edu saladust. Raamatunäitusel olid väljas Tove Janssoni lasteraamatud. Samuti sai nuputada, millistest Tove Janssoni raamatutest olid pärit näitusele välja nopitud esimesed read.

Kui Muumitroll esmakordselt lumeräitsakaid nägi, mõtles ta, et tema arvas ikka, et asjad kasvavad altpoolt üles. Tegime meie näitusel temaga kaasa loodusretke ja uurisime uuematest loodusraamatutest, kas kõik asjad kasvavad ikka altpoolt üles. Väljas olid ka raamatud, mis inspireeritud Tove Janssoni kuulsast tegelasest.

Elu on siiski täitsa võluv. Muidu elad ja arvad ikka, et hõbekandikut saab kasutada ühelainsal viisil, aga siis selgub, et ta sobib veelgi paremini hoopis millekski muuks. Nii tõdes Muumimamma, kui oli Muumitrollilt teada saanud, et kandikutega saab suurepäraselt jää peal liugu lasta. Meie näitusel olid väljas asjad, mille pealt võis leida Muumioru tegelaste pilte. Milleks neid asju kasutada, sai leidlik näituse vaataja ise välja mõelda. Kiikasime ka Muumimamma kööki.

Muumitundides saime tuttavaks Tove Janssoni elulooga ja tutvusime tema kirjutatud raamatutega. Vaatasime filmi tema suvekodust ja meie laste muumikunsti. Tegime tunnis ka ise muumimeisterdusi. Kasutasime muuhulgas ka šabloonideks Muumilugude tegelaste kujulisi piparkoogivorme. Ere oli küpsetanud õpetajatele tänuhäheks toreda koostöö eest Muumioru tegelasi kujutavaid küpsiseid. Näitusel olnud ja tundides valminud kunstitööd rändasid hiljem sõprusraamatukogusse Soome. Soome Akaa raamatukogurahvas oli omakorda saatnud meile materjali Tove Janssoni kohta ja Muumioru tegelaste nukke, mida saime tunnis kasutada ja mis meile hiljem kingiks jäid. Muumitunnis valisid lapsed, millise raamatu algusread neile meeldivad, sest Muumipapa oli öelnud, et esimesed read raamatus on sama tähtsad nagu suur ärasõit. Lugesime Muumioru tegelaste mõtteteri. Lugesime koos raamatut „Mis juhtus siis?“ . Raamatus on tore piilumisauk, mille läbi pidi laste pilk peatuma nende lemmik-

kunstitööl. Piilusime ka Muumimamma käekotti, milles olid alati villased sokid, kõhahoi ja tükike puukoort.

Lapsed tutvusid ka soome lastekirjanduse väljapanekuga ja said kaasa suvelugemise nimekirja. Sügisel toimus muumiloosimine nende vahel, kes suvel raamatuid ka koju laenasid. Auhindadeks olid temaatilised väikesed kujukesed ja maiustused.

Mae koostas soovitusnimestikud „Loe oma rõõmuks! Muumid soovivad ...“ 1.–3. klasside õpilastele ja „Loe oma rõõmuks! Tulevastele viiendikele“.

Ave koostas lapsevanemale raamatute soovitusnimekirja. Lastevanemate koosolekul näitasid neid raamatuid 2.a klassi õpetaja Lea Oja ja 3.a klassi õpetaja Elle Kivisoo.

SUVI

Suvel käisid Muumitrollil ja tema sõpradel külas lasteaiarühmad Mürakarud, Päikesekiired, Rüblikud ja perepäevahoiu lapsed.

Suveks pöörasime pilgu loomariiki ning kõik kunsti- ja raamatunäitused olid selle teemaga otsapidi seotud.

Läbi aegade on loomad paelunud lasteraamatute kirjanikke ja kunstnikke. Toonekurge vahipostil ja tare-tarekese tegelasi, imepuu all elavaid ja teisi tublisid loomi on joonistanud graafik Ilmar Linnat. Tema raamatukunsti tutvustasime näitusel „Tublid loomad imepuu all“. Loomi joonistasid ka Viljandi Huvikooli kunstiringi õpilased Elle Käosaare juhendamisel. Nende piltide hulgast sai meie näituselt otsida tublisid loomi nii koduõuel kui ka mutionu peolt, tare-tarekesest kui ka imepuu alt.

Suvel metsas kõndides sattume mõnikord sipelgate kodu juurde. Uurisime raamatunäitusel sipelgapesa saladusi. Seal elu kees nagu Ondrej Sekora raamatus „Sipelgad ei alistu“. Näituselt „Keeb kui sipelgapesa“ võis leida ka retsepti, kuidas lapsed vanasti ise valmistasid hapusid komme kooritud lepaoksast ja sipelgahapust.

Raamatunäitus „Kuldsete põrnikate suvi“ tutvustas lastekirjanik Meelike Saarna lasteraamatuid. Tema sõnul on suvi kirjutamiseks parim aeg. Endise ajakirjanikuna on talle kirjutamine ikka meeldinud, aga lastele kirjutamise käigus sai ta taas tagasi minna oma lapseõlve. Tema sulest on ilmunud lasteraamatud „Kuldsed põrnikad“, „Mattias ja mamma“, „Roosi Saaremaa suvi“ ja „Ärakadunud uni“. Võib-olla otsis väike mamma Meelike suvise sünnipäeva paiku oma raamatutest või õuest päikesetäpelist lepatriinut või kuldseid põrnikaid.

Jujja Wieslander on rootsi kirjanik, kes sai 12. juunil 70-aastaseks. Maailmas on ta tuntud Mamma Muu juttudega, mille ta õhtuti välja mõtles koos oma abikaasa Tomas Wieslanderiga ja lastega. Mamma Muu on eriskummaline lehm, kes tahab õppida erinevaid asju: kuidas ronida puu otsa, sõita jalgrattaga, kiikuda, liugu lasta, koristada või ehitada valmis maja. Alati on kohal tema sõber Vares, kes vaatamata oma sulestikule on eriti värvikas tegelane. Et Jujja Wieslander lugemist oluliseks peab, sellest annab tunnistust raamat „Mamma Muu loeb“ ja meie raamatunäitus „Mamma Muu loeb raamatuid Mamma Muust“.

Muinasjutud ja lasteraamatud kubisevad jänestest, karudest, rebastest ja huntidest. Ilvest nagu ei olekski olemas. Teda tunneb inimene meie metsloomadest kõige vähem. Sellist ülekohut kirjanik Valeria Ränik ei talunud ja on kirjutanud ilvestest mitu head raamatut, peotäis luuletusi pealekauba. Samuti kõnelevad mitmed lood-luuletused kassidest. Panime need välja meie raamatunäitusele „Ülekohtuselt tähelepanuta loom“, millega soovisime Valeria Ränikule 19. augustil tema juubeli puhul õnne.

Kunstnik Mare Hunt tähistas 2. augustil 55. sünnipäeva. Ta on lõpetanud Kunstiinstituudi graafika eriala illustraatorina. Tema joonistatud raamatupiltidelt võib leida ka

päris mitmeid karusid. Need raamatud otsisimegi näitusele välja. Mare Hunt on teinud meie raamatukogule eksliibrise. Selle pealt võime samuti leida armsa mängukaru, kes on väikese lugeja näpu otsas. Meie raamatukogus on kunstnik esinenud mitme näitusega. Ühel kohtumisel kujundas ta koos meie lastega raamatukogu stendikaru. Küllap kinkis kuulus Karu Lillekäpp kunstnik Mare Hundile sünnipäevaks karukäpatäie lilli ja õne. Temaga ühinesid Karu Südamekäpp, Karu Päikesekäpp ja mitmed teised Tapa Gümnaasiumi 3.a klassi õpilaste meisterdatud metsaotid.

Soome ja Eesti vahel on see sama soolane meri. Küllap sellepärast me naabritena teineteist nii hästi mõistamegi. Proovisime mõista ka naabrite luulekeelt ja selleks tuli appi meie raamatunäitus, mis täiendas meie Soome Akaa sõprade kunstinäitust. Näituselt võis leida soomekeelseid ja tõkeluuletusi nii väikesele kui suuremale lugejale. Soomekeelsete sõnadega mängib oma luuletuses "Soome sõber" luuletaja Leelo Tungal.

SEPTEMBER

Kooliaasta alguses mängisime kõige nooremate õpilastega taas raamatukogumängu. Raamatukoguga aitas meil paremini tuttavaks saada Väike Jope Heli Illipe-Sootaki samanimelisest raamatust.

Vaatasime lastega koos näitust „Viguriga tähed“. Otsisime sealt viguriga tähti, mida saab teha jäätisepulkadest, kirjaklambritest, pliiatsiteritamispurust. Puuokstest, kividest ja käbidest rääkimata. Tähti saab kujutada ise või koos sõbraga. Näituselt võis leida isemoodi tähestiku, lustakad Nöörinääpsud ja Pokude looduslikest materjalidest täherea. Edgar Valteri „Natuke naljakad pildid“ peidab endas lisaks veidratele piltidele ka viguriga sõnu. Neid sai meie näitusel proovida lahti harutada.

Septembris möödus meie tuntud lastekirjaniku ja kunstniku Edgar Valteri sünnist 85 aastat. Näitusele „Pokude aastaring“ panime lisaks Edgar Valteri raamatuillustratsioonidele välja ka pokupühade postkaardid.

Edgar Valteri raamatu „Kassike ja kakuke“ piltidelt on näha, et need kaks tegelast on kõrvuti istudes üpris sarnased. Kassikakus on peidus natuke kassi ja natuke kakku. Oma nime on ta saanud suurte sulgkõrvade ja ümmarguse pea järgi, mis annavad linnule kassi ilme. Raamatunäitus „Kass ja kakk peidus ühe linnu sees“ tutvustas Eesti kõige suuremat kakulist.

Kuidas õppida looduses vaatama? Tapa Perepäevahoiu lapsed õppisid looduses nägemist Edgar Valteri kombel, otsisid kuusekoore seest kooreüraski mustreid, meisterdasid erinevatest materjalidest tähti ja vaatasid raamatuid.

OKTOOBER

Mida teha raamatutega, mida keegi enam lugeda ei taha? Rakvere Teatri peakunstnik Eveli Varik ja Lääne-Virumaa keskraamatukogu kunstnik Riina Runnel näitasid tänavusel Tasuta Raamatu Laadal, mida selliste raamatutega teha saab. Oktoobrikuu jooksul oli tore võimalus uue elu saanud trükiseid ka meie raamatukogus näha.

Tapa Gümnaasiumi 10. klassi õpilased käisid näitusel ja kunstiõpetaja Eve Allsoo viis nendega läbi ka tunni. Õpilased tegid vanadest raamatutest uut kunsti. Meisterdamas käisid ka 4.a klassi õpilased.

Õpetaja Eve Allsooga valisime koolis välja gümnaasiumiõpilaste tööd Soome näitusele saatmiseks.

Raamatunäituse „Ilmar Tomuski raamatute saladuslik kadumine“ põhjuseks võiks olla näiteks selline raamatukogus juhtunud kummaline lugu. Kui lugeja soovis koju laenata Ilmar Tomuski lasteraamatuid, leidis raamatukoguhoidja, et riiul oli tühi. Ilmar Tomuski raamatud olid müstiliselt haihtunud. Kahtlustati samasugust olukorda nagu

raamatus „Mauno saladuslik kadumine“, kus üliohtlik viirus oli ära digitaliseerinud kõik lasteraamatud. Uurimisel selgus, et asi oli hoopis lihtsam. Kõik Ilmar Tomuski raamatud olid lastele raamatukogust välja laenutatud. Põhjuseks ikka põnev ja naljakas tekst. Eks lapsed teavad, kelle raamatud „Nukitsa konkursil“ võitjaks hääletada.

Kui 4.a klassi õpilased tulid Ilmar Tomuski raamatute tundi, kandis see loomulikult nime „4.a klassi kriminalistide tund“. Noored uurijaid said ülesandeid. Tunni alguses vaatlesime pargis vahtrapuu lehtede musti auke. Kõndisime raamatukokku ja igaüks mõtles liikumise pealt välja loo nende mustade aukude tekkimise põhjustest. Liikumisaasta puhul tegime seda nii nagu Ilmar Tomusk, kes sageli mõtleb oma raamatu sisu välja just liikumise ajal. Lapsed vastasid küsimustele Ilmar Tomuski eluloo kohta ainult tema raamatute põhjal. Missugune on see inimene, kes kirjutab just selliseid raamatuid. Tegime neist oletustest kokkuvõtte, mille hiljem kinkisime ka kirjanikule. Nuputasime Tomuski raamatute pealkirju, mille kohta olid antud vihjed. Lapsed olid suvel lugenud Tomuski raamatuid ja jagasid oma muljeid.

3. ja 4. klasside lapsed kohtusid Nukitsa konkursi võitja Ilmar Tomuskiga. Lastekirjanik tutvustas oma loomingut – kuidas jõudsid raamatukaante vahele Volli seiklused, Johannese tegemised, juttu oli kriminalistidest Kribust ja Krabust. Juttu oli ka Keeleinspeksiooni peadirektori tööst.

Kuna Ilmar Tomusk harrastab sportlikku eluviisi, sobis alustuseks sportlik katkend tema raamatust, mille luges ette 4.a klassi õpilane Markus. Andsime kirjanikule üle tema oletatava elulookirjelduse, mille olid kokku pannud 4.a kriminalistid. Ilmar Tomuskiga kohtumine oli väga muhe!

Raamatunäitus „Harali okstega puud“ käsitles puud kui kõige suuremat taime .. Puu hingab ise ja võimaldab meil hingata. Ta võib elada sajandeid ning pakkuda meile varju ja silmailu. Silmailu pakkusid ka pildid, millel Viljandi Huvikooli kunstiringi õpilased kujutasid puud. Lapsi juhendas õpetaja Elle Käosaar.

Meie raamatunäituse „Raamatu- ja puulehtede tarkus“ kangelaseks oli puu – raamatu lähedane sugulane. Paberit valmistatakse puidust ning mõlemal on lehed. Raamatu- ja puulehtedelt sai otsida tarkusi puude kohta. Väljas olid ka puutööraamatud.

Tapa Perepäevahoiu lapsed uurisid, kuidas kasvab puu suureks, said teada Tamme-Lauri tamme kohta, kuulasid lugu heldest puust ja lahendasid ülesandeid. Lõpuks meisterdasime koos ühe puu ja muidugi see tore osa, kui sai ise raamatuid vaadata.

2. klassi õpilased käisid mõtlemise puu tunnis. Lapsed tutvusid tarkuseraamatutega, mida neil läks vaja hilisemas koolitöös. Mängisime läbi Edgar Valteri „Kassikese ja kakukese“, kus tegelased said kokku mõtlemise puu juures. Lugesime raamatut „Helde puu“. Tutvusime Eva ja Indrek Koffi raamatutega. Eva Koffi raamatus „Keerutädi“ kasvas peategelase maja ees uhke kastanipuu. Indrek Koffi raamatus „Meie suur puu“ oli puu all tore mõtlemas käia. Iga lehekülje juurde leidsime Viljandi laste joonistatud puupildi.

Raamatus „Kui ma oleksin vanaisa“ tegi vanaisa lastelastega puu otsa onni, kus nad said koos mängida. Lapsed kuulasid seda lugu aknast välja vaadates ja valisid pargist ühe mõnusa onni-puu. Lapsed joonistasid vanaisa ja Keerutädi, millest hiljem valmis kirjanikepaarile kingitus. Samuti panid lapsed kirja mõtted, mida nemad tahaksid oma vanaisaga teha. Tore asi see mõtlemine!

NOVEMBER

Novembris külastas Pisipõnni lasteaia Önneseente rühm esimest korda raamatukogu, mille käigus jõudsime teadmisele, et raamatud on erinevad. Lapsed tutvusid raamatutega, mis olid nii kuju, suuruse kui sisu poolest erinevad.

Kuidas elati vanasti? Vana aja elu kohta käis uurimas Pisipõnni lasteaiia Mürakarude rühm. Lapsed said aimu, kui sarnane või erinev võis olla lapse elu 100 aastat tagasi – mida kanti seljas, mida söödi-joodi ning missugused olid talulaste mängud ja mänguasjad.

Üks helde puu oli õnnelik, kui sai poisile pakkuda õunu ja varju. Poiss sai ka puu otsa ronida ja okstel kiikuda. Puu andis poisile materjali maja ja paadi ehitamiseks. Kui puust oli alles jäänud ainult känd, sai vana mees sellel jalgu puhata. Puude kohta on heldelt kirjutatud luuletusi ja jutte. Mõned neist olid valitud meie raamatunäitusele „Helde puu“.

Viisime läbi Tähekeste tunni Tapa Vene Gümnaasiumi 1. klassi õpilastele. Lapsed käisid raamatukoguga tutvumas ja said kingituseks kaasa "Tähekeste" venekeelse numbri. Kingituse saatis lasteajakirja peatoimetaja Ilona Martson. Lugesime raamatut, miks on ninasarvik ühes perekonnas lausa hädavajalik. Uurisime, millised raamatud vajasisid arstiabi. Lapsed vaatasid raamatuid, mis olid ilmunud nii eesti kui ka vene keeles.

Eva Koffi raamatu tegelane Keerutädi elab Pelgulinnas suure kastanipuu kõrval roosas majas. Indrek Koffi raamatus saavad lapsed koos vanaisaga vahtrapuu otsa ronida ja maitsvat vahtramahla juua. Raamat „Meie suur puu“ kõneleb ühest puust, kes on justkui pereliige, kõige vanem ja targem. Eva ja Indrek Koffi lasteraamatutest tuligi kokku Keerupuu näitus.

Keerupuu all oli tore kirjanikega juttu keerutada. Kohtumisele tulid 1.–2. klasside õpilased. Liikumisaasta puhul oli paslik alustada looga „Vanaisade olümpiamängud“, mille luges ette 1. klassi poiss Kaur. Eva ja Indrek Koff kõnelesid vahvalt oma raamatute tekkelugudest ja tutvustasid ka uusi raamatuid. Äsja olid ilmunud raamatud „Koju“ ja „Kirju koer“. Saime tuttavaks lustaka tegelase Tõnuga. Kinkisime kirjanikepaarile kahe peale ühe mapi keerupuu pildiga, mille okstel pilte keerutades võib see olla kord Keerutädi, kord jälle vanaisa puu. Panime mapi vahele ka laste mõtteid vahvatest tegevustest vanaisaga.

Eva Koffi joonistas laste etteütlemise järgi kirju koera. Pilt jäi lastele värvimiseks ja joonistatud koer muutus juba sama päeva õhtuks väga värvikirevaks.

Margit rääkis kolleegidele lastetöötajate kahepäevasest õppereisist Soome. Küllastasime seitset erinevat raamatukogu: Lohja, Vasaramäe, Turu, Entresse, Sello, Kirjasto ja Pasila. Soome raamatukogud on koondunud on piirkonniti *kimppa*-desse, mis ei pruugi ühtida omavalitsuse piiridega. Tohutult palju nägime reserveeritud raamatuid, mille kohaletoimetamine nõuab head logistikat. Sattusime ka Entresse raamatukogu hommikupudrule, kus sedakorda tutvustati kolleegidele raamatukogubussi rännakut Venemaale. Kiiduväärt oli kohalike omavalitsuste huvi laste lugemise tõstmise suhtes. Välja oli töötatud Kultuuriraja projekt, et kasvatada lastest kultuurseid inimesi. Tööle oli võetud projektipõhiseid inimesi ja aitasid vabatahtlikud. Raamatukogud on sageli kogukonna kokkusaamise kohaks, kus pakutakse peale raamatute ka mitmesuguseid tasuta teenuseid. Küllastasime nii väikest iseteenindavat kui suurt kaubanduskeskuse raamatukogu. Neil kõigil olid omad võlud ja murekohad. Soome kolleegid olid meile oma töö tutvustamiseks teinud väga põhjaliku eeltöö. Saime kaasa mõtteid ja võtteid lastetöök. Igas paigas ootasid meid ees eestlasest raamatukogutöötaja ja eesti kirjanuse riul.

DETSEMBER

Jõulukuul sai lasteosakonnas vaadata meie ühe nimekama ja omanäolisema illustraatori Piret Mildebergi isikunäitust “Eesti mütoloogia”. See väljapanek tugines meie oma folkloorile, sest Piret armastab hirmsasti vana aja asju ja vana aja lugusid. Abiks

olid Eiseni, Kreutzwaldi, Jaigi ja Jakobsoni jutud vanast ajast ning india meistrite vanad pakutrükis kangad ning eesti memmede kaunis näputöö. Kunstniku jõulisele stiilile jääb raamatuformaad tihtipeale kitsaks ning tema tõelised võimed ja anne realiseeruvad kõige paremini just näitustel, kus teda ei piira ei formaat ega etteantud teemad. Piret Mildebergi kunstnikunimi on Pirrus. Jõulukuu väljapanekul „Pirrusse pintsliõmbed“ olid väljas raamatud ja ajakirjad, mida kaunistavad tema tehtud pildid. Näitust ehtis suur puu, mille olid jõupaberist teinud Tapa Gümnaasiumi 7. klassi õpilased Ott, Mia-Marii ja Krislin.

Pirrus on joonistanud palju loomi-linde. Tema piltidele on sageli sattunud ka varesed. Koostasime raamatunäituse „Varese jõulud“. Vares Villemile talv meeldis, sest siis ei pidanud pesa ehitama ega poegi toitma. Ja mis peamine – talvel olid jõulud. Henno Käo jutus lendas vares õuelt õuele, et head-paremat nokka saada. Julius Oro tuntud laste-luuletuses kõneles vares lapsele oma jõuludest. Tema pidas pühi metsas ja saiaks kõlbas imehästi üksik nisupea. Lisaks juttudele on vares mitme talve- ja jõululuuletuse tegelaseks. Kes terane oli, kuulis raamatunäitusel ka varese vahvat jõululaulu – kraaks!

Piret Mildebergi näituse "Eesti mütoloogia" avamisel kohtusid kunstnikuga Tapa Gümnaasiumi 4. klasside õpilased. Õpetaja Elle 4.a klassi lapsed esinesid hampelmannide jõulukavaga. Liikumisaasta puhul lendasid näidendis linnud, kes soojale maale, kes metsa, kes niisama aias ringi. Koos Piretiga tegid lapsed valmis ka vahvad ühistööd.

Jõuluhommikutel lugesime, miks vares Villemile talv meeldis. Vaatasime näitusel pirrumanne ja leidsime neile praktilisi kasutamisevõimalusi. Kõnelesime Pirrusest ja sellest, kuidas ta kunsti teeb. Rääkisime oalugu ja võrdlesime, millise tuntud lauluga loo sisu sarnaneb. Pireti mütoloogilistelt piltidelt otsisime, millist looma leidsid nendel kõige rohkem. Hundi kohta jutustasime loo „Suveniirid ja talveniirid“. Tutvustasime uut mängude komplekti, milles on nii male kui kabe. Lapsed said kaasa valida jõulu-raamatuid.

Tegime kunsti Pireti moodi ehk käiku läksid kõik vanad ostutšekid, piletid, kommipaberid. Valmisid muinasjututegelaste pildid. Koolis olid 5.–12. klasside õpilased joonistanud Grimmide muinasjututegelaste pead ja meie tegime algklasside lastega jõuluhommikutel neile tegelastele paberist riided selga.

Aasta lasteürituste rea lõpetas Pisipõnni lasteaia Lepatriinude rühma külaskäik. Lastel oli hea võimalus vaadata teenindusosakonna näitust „Esivanemate varakambrist“ ja Piret Mildebergi kunstinäitust. Lapsed kuulasid lugu Ralfist ja tema kuklitest, mille Ave oli ise saksa keelest tõlkinud. Veel lahendasid lapsed sõnade kokkulugemise ülesannet ning lõpetuseks sai igaüks ühe Ave kukli ehk muffini.

Liikumisaasta puhul võtsime ettelugemispäeval kätte Maria Parri raamatu „Vilgukivi-oru Tonje“. Põhjamaade kirjandus oli eelmisel aastal populaarne ja leidsime sellest loo, kus Tonje teeb suuskadel peaaegu salto. Tonje tädi sõnul on elus kaks tähtsat asja: kiirus ja eneseusaldus. Seda mõtet edasi arendades usaldame ennast ning õpime teistelt, et oma lugejatele parimat pakkuda. Võtame kiirelt omaks uue ja huvitava, kuid meie kiires maailmas jätkugu meil aega enese rõõmuks lihtsalt head raamatut lugeda.

Margit Lättemägi

4.4 Erivajadustega sihtrühmade teenused

Koduteeninduse osas aitavad meid valla sotsiaaltöötajad ja koduhooldustöötajad, kes viivad ise neile, kes raamatukogu külastada ei saa, raamatud koju kätte. Samuti aitavad kirjandust abivajajaile kätte viia teised lugejad või pereliikmed.

	Kordade arv	Teenuste arv	Kasutajate arv
<i>Koduteenindus</i>	0	0	0

	Ürituste arv	Osavõtjate arv
<i>Teenused teistele asutustele</i>	0	0

4.5 Raamatukogu kultuurikeskusena

Raamatukogu nimi	Näitused/virtuaalnäitused, väljapanekud	Üritused	Üritustel osalenute arv
Tapa Linnaraamatukogu	62	56	1 868

Tapa Linnaraamatukogu sobitub hästi Tapa valla haridus- ja kultuuriasutuste tervikpilti. Need asutused (koolid, lasteaiaid, muuseum, kultuurimaja) on omavahel mõtteliselt seotud. Ajame ju kõik üht ühist asja – pakume valla rahvale parimal tasemel teenust. Selle nimel teeme ka koostööd.

Margit Lättemägi suhtleb endiselt väga tihedalt Tapa Gümnaasiumiga, et kooli poolt soovitu ja raamatukogu poolt pakutav oleks võimalikult kattuv. Margit pakubki sellist taset, et õpetajad ei raatsi ühestki raamatutunnist loobuda. Tapa Gümnaasiumile laenutasime eksponeerimiseks Ilmar Talve eluloonäituse (11 kavat) ja koduloolase Harri Allandi elutöönäituse (14 stendi), kuna mõlemad mehed on Tapa kooli vilistlased. Lasteaedadega tegeleb Ave Fohs. Ka siin toimib sama skeem – püüame soovidele igati vastu tulla.

Tõsiseltvõetava kunstigaleriina on Tapa raamatukogu ennast juba ammu tõestanud. Siinkohal tänu Kersti Burkile, kes selle nimel kõvasti vaeva näeb. Üheks väga heaks koostööpartneriks on Viive Noor (Eesti Lastekirjanduse Keskuse kunstiekspert). Üha rohkem on neid inimesi, kes tulevad raamatukogusse spetsiaalselt just näitusi vaatama. Samuti on Tapa Gümnaasiumi vanemate klasside kunstõpetaja Eve Allsoo kasutanud raamatukogus toimuvaid kunstinäitusi ära õppeprotsessis. Koostöö toimib jätkuvalt ka meie Soome sõpradega – Akaa kunstühendusega ning Akaa Linnaraamatukoguga.

Tapa Vallavalitsus on raamatukogule samuti väga meeldiv koostööpartner. Tugi ja abi on kindlustatud mõlemapoolselt. Kogukonna ürituste reklaamimiseks on raamatukogu ideaalne koht. On ju linnaski kuulutuste tahvleid, kuid raamatukogusse tülles on külastaja varunud ka spetsiaalselt selleks käiguks aega. Nii uuritakse kõik reklaamlehed hoolega läbi. Omalt poolt oleme valmis andma lisainfot. On ju seegi ühistegevuse toetamine.

Päris kindlasti toimib koostöö valla raamatukogude vahel. Vahetame raamatuid, võimalusel külastame üksteise korraldatud üritusi ning mõned suuremad näitused teevad „täisringi“, ehk saavad eksponeeritud kõigis valla raamatukogudes (Ilmar Talve näitus).

Me püüame oma ettevõtmisi suunata võimalikult laiale sihtgrupile, kuid ikka on need põhigrupid lasteaia- ja koolilapsed ning vanemas keskeas inimesed, kuid alati oleme

üliirõmsad, kui sekka satub publikut, kes mahub parajasti nende kahe grupi vahele. Kuna Riks võimaldab E-posti keskuse kaudu saata lugejatele erinevaid teavitusi, siis oleme hakanud moodustama gruppi, kuhu lisame nende klientide elektronadressid, kes on huvitatud saama meili teel teavitusi raamatukogus toimuvatest üritustest.

2014. aastal raamatukogus eksponeeritud kunsti-, foto- ja muud näitused:

- **Merli Antsmaa fotonäitus „Üle ühe põlve“;**
- **Ülo Josingu fotonäitus "Piiristatud maastikud";**
- **Valgevene kunstnike näitus** Anna Koroleva tööd, lisaks on väljas ka väike valik abikaasa Alexander Demidovi maale;
- **Seija Kinnari maalinäitus "Käsikäes - mälestuste radadel" ja Piia Suomu-Virtanenini näitus "Raamatud ja ehted";**
- **Viive Noore graafikanäitus "Õine jalutuskäik";**
- **„Vaata, ma vaatan“** – Iisraeli kunstniku Lena Revenko isikunäitus;
- **„Eesti mütoloogia“** – Piret Mildebergi isikunäitus. Kunstniku jõulisele stiilile jääb raamatuformaad tihtipeale kitsaks ning tema tõelised võimed ja anne realiseeruvad kõige paremini just näitustel, kus teda ei piira ei formaat ega etteantud teemad;
- **„Mida teha raamatutega, mida keegi enam lugeda ei taha?“**
Rakvere Teatri peakunstnik Eveli Varik ja Lääne-Virumaa keskraamatukogu kunstnik Riina Runnel näitasid tänavusel Tasuta Raamatu Laadal, mida selliste raamatutega teha saab;
- **„Esivanemate varakambri“** – näitusel võis näha rohkem kui saja aasta vanuseid puust töö- ja majapidamisriistu (eksponaadid pärinesid erakogust). Sellistega toimetasiid O. Lutsu „Kevade“ tegelased.

Raamatunäituste ja -väljapanekute põhilisemad teemad olid: kirjanduslikud tähtpäevad, kodulugu, pärandkultuur, liikumisaasta, elukestev õppimine (TÕN-i nädal) jms.

Valik raamatunäitusi teenindusosakonnas:

- **„Mees kolme kodumaaga Ilmar Talve – 95“** – Tapal surnud ja koolis käinud rahvateadlane ja kirjanik Ilmar Talve on öelnud, et sõja tõttu on tal olnud kolm kodumaad: Eesti, Rootsi ja Soome.
- **„Kirjad kolmelt kontinendilt“** – Tapalt on erinevatel aegadel ja erinevatel põhjustel laia maailma mindud, küll valu ja murega, küll rõõmu ja lootustega. Tapa linna põliselanik, kauaaegne Tapa muuseumi juhataja, koduloolane Harri Allandi on mitmega neist inimestest pidanud pikaajalist kirjavahetust, tänu millele see näitus ka teoks sai.
- **„Kiidulaul jumalikule“** – näitus annab vastuse paljudele šokolaadi puudutavatele küsimustele.
- **“Kust sai laulu minu rinda. Juhan Liiv 150“**
- **„Rehemaja – põline ja püsiv“** – eestlaste põline eluhoone – rehielamu ehk rehemaja – on ainulaadne arhitektuurinähtus, mille umbkaudne vanus on tuhat aastat.
- **„Laulan oma Eesti laulu. Anna Haava 150“**
- **„Liikumise võluvõim“** – liikumisaastale pühendatud näitus.

Laste- ja noorteosakonnas:

- „**Ei lausu musta ega valget**“ – näitusel on väljas laste kunstitööd ning raamatud musta ja valge teemadel.
- „**Kirju nagu pühademuna**“ – Viljandi Huvikooli õpilased Elle Käosaare juhendamisel on joonistanud värvikirevaid pilte, mis näevad välja kirjud nagu pühademunad. Nendele piltidele lisaks on näitusel väljas lihavõttepühadega seotud raamatud. Näituselt võib leida nippe, kuidas mune looduslike vahenditega värvida.
- „**Lihavõttepühadeks Lihavõttesaarele**“
- „**Ja mina arvasin ikka, et kõik asjad kasvavad altpoolt üles**“ – väljas on raamatud, mis inspireeritud Tove Janssoni kuulsast tegelasest – Muumitrollist.
- „**Ülekohtuselt tähelepanuta loom**“ – raamatunäitus ilvesest.
- „**Karukäpatäis õnne Mare Hundile**“
- „**Pokude aastaring**“ – Edgar Valter 85
- „**Raamatu- ja puulehtede tarkus**“ – raamatunäituse kangelaseks on Puu – raamatu lähedane sugulane. Paberit valmistatakse puidust ning mõlemal on lehed. Raamatu- ja puulehtedelt võib leida tarkusi puude kohta.
- „**Looduse lainel Juhani Püttsepaga**“ – Juhani Püttsepp teab palju loodusest ja tunneb hästi lapsi. Tema raamatus "Tsss ... Kuula!" soovib põhjatihane lülitada end metsade lainele, et kuulda metsa laulu. Lülitume raamatunäitusel koos autoriga looduse lainele. 17. veebruaril saab Juhani Püttsepp 50-aastaseks.
- „**Varese jõulud**“ – lisaks juttudele on vares mitme talve- ja jõululuuletuse tegelaseks.

Raamatuväljapanekud:

- „**Teises keeles. Eestivene kirjandus**“
- „**Eesti riiklikud teenetemärgid**“
- „**Kauneimad Eesti raamatud**“
- „**Elujoonis. Ene Mihkelson 70**“
- „**Lindude ootamise aeg**“
- „**Põrgulikud puugid ja tüütud sääsed**“
- „**Eesti lipp 130**“
- „**Marjad põske ja panipaika**“
- „**Kes aias? Sügis aias!**“
- „**Hakkan õige kirjanikuks!**“
- „**Trollid Põhjas**“
- „**Kingitused oma käega**“

Suurematest üritustest võiks nimetada:

- Jaanuaris tähistasime rahvateadlase **Ilmar Talve 95.** sünniaastapäeva. Tapalt pärit teadusemees suutis, vaatamata keerulisele elukäigule, sihipäraselt omandada haridust ja teha teadustööd, mis kokkuvõttes tegi temast rahvusvahelise kuulsusega rahvateadlase. Ürituse peaesinejaks oli Eesti Kirjandusmuuseumi direktor Janika Kronberg, kes ka isiklikult tundis Ilmar Talvet. ERR-i kaasabil soetatud dokumentaalfilmid Ilmar Talvest, millest üritusel vaatasime katkendeid, tekitasid mulje vahetust vestlusest. Lisaks teenindusosakonnas välja pandud raamatunäitusele („Mees kolme kodumaaga“) ilmestas juubelpäeva eluloonäitus Ilmar Talvest (kapadel).

- Aprillis toimus **kohtumine Riigikogu väliskomisjoni esimehe Marko Mihkelsoniga teemal „Eesti julgeolek peale Venemaa agressiooni“**. Kuigi meediast saab kõikvõimalikku infot, on siiski hea kuulata asjatundjate kommentaare ja selgitusi.
- Mais toimus **raamatuesitlus „Andrus Ansip – halva iseloomuga tark poiss“**. Kohal olid Hardo Aasmäe ja Juku-Kalle Raid. Poliitika ja poliitikud on ammendamatu teema. Küsimusi jagus ja vastused olid ammendavad ja värvi- kad.
- **“Värvi- ja avastamisrõõmu Akaa kunstnikelt“** oli meie augustikuine projekt, mille raames avasime kaks näitust: **Seija Kinnari maalinäitus "Käsi- käes – mälestuste radadel"** ja **Piia Suomu-Virtaneni näitus "Raamatud ja ehted"**. Tapa sõpruslinna Akaa kunsti- ja raamatukogurahvaga oleme tihedalt suhelnud üle kümne aasta. Soomepoolse kultuurikoordinaatori (sellise tiitli andsime talle ise) Pirjo Suomuga on meil pidev kirjavahetus ja paar-kolm kor- da aasta jooksul saame ka kokku. Niimoodi, suhtlemise käigus, plaanid teki- vad ja küpsevad, kuni saavadki teoks.
- Põhjamaade kirjandusnädal annab alati põhjust tähelepanu koondada põhja- naabrite kirjandusele. Seekord lõime kirjandusnädala raames kaasa nii raama- tuväljapanekuga („Trollid Põhjalas“), kui ka hommikuse jutuvestmistunniga **„Kus trollist räägid, seal troll kohe kohal“**. Trolliteadus on meile puhta tundmata maa ja eri maade trolliliikidest polnud ka aimu, rääkimata sellest, et teaks, mismoodi trollidega tuleb ümber käia. Seda lünka nüüd sõnalis-pildili- selt üritasimegi täita.
- Oktoobris toimus **kohtumine Ilmar Tomuskiga**. Kohal olid Tapa Gümnaa- siumi neljandad klassid. Lastekirjanik tutvustas oma loomingut – kuidas jõud- sid raamatukaante vahele Volli seiklused, Johannese tegemised, juttu oli kri- minalistidest Kribust ja Krabust. Juttu oli ka Keeleinspektsiooni peadirektori tööst. Kuna Tomuski „kriminaalsed“ raamatud on laste seas väga populaarsed, siis oli publik väga teadlik. Lapsed olid teinud tublisti uurimistööd, mille tu- lemused paberkanjal kirjanikule ka kaasa anti.
- **Eva ja Indrek Koffiga** tulid kohtuma esimesed ja teised klassid. Eva ja Indrek Koff kõnelesid vahvalt oma raamatute tekkelugudest ja tutvustasid ka uusi raamatuid. Äsja olid ilmunud raamatud „Kuju“ ja „Kirju koer“. Eva Koff joo- nistas laste etteütlemise järgi kirju koera. Pilt jäi lastele värvimiseks ja jooni- tatud koer muutus juba sama päeva õhtuks väga värvikirevaks.
- **Kohtumine Piret Mildebergiga** oli väga loominguline. Pärast Pirruse (Piret Mildebergi kunstnikunimi) väikest sissejuhatust ja laste meeolukat jõulukava omatehtud hampelmannidega (õpetaja Elle Kivisoo 4.a klassi lapsed), tehti ühiselt kunstitööd.
- Lisaks eelnevale viis Margit läbi 11 Nukitsatundi, 11 muumitundi, 9 jõulutun- di, 3 Mõtlamise puu tundi ning veel erinevatel teemadel raamatutunde.
- Ave korraldas lasteaialastele 8 erinevat raamatutundi (lugemise mõnust, lem- mikraamatutest, muumidest, vana aja elust jne).
- Tapa Vene Gümnaasiumi esimese klassi lapsed käisid raamatukoguga tutvua- mas ja said kingituseks kaasa Tähekese venekeelse numbri. Kingituse saatis Iona Martson.

Meie põhilised koostööpartnerid on:

- Tapa Gümnaasium,
- Lasteaiad Pisipõnn ja Vikerkaar,
- Tapa muuseum (saame näituste tarbeks materjali, samas pakume oma fondi-dest täiendust muuseumi ekspositsioonidele),
- Tapa vallavalitsus (esindusüritustel on vallavanema tugi alati olemas ning transpordiprobleemid saavad lahendatud),
- Tapa kultuurikoda,
- ELK (Viive Noor vahendab kunstinäitusi),
- Viljandi Huvikool (nendelt saame toredaid laste kunstinäitusi),
- Akaa kunstiühendus Soomest (kaks näitust),
- Akaa raamatukogu (näituste vahetus)

4.6 Raamatukogu koolituskeskusena

Kasutajakoolitused arvukselt

Raamatukogu	Rühmakoolit. arv		Osalejate arv		Individaalkoolit. arv		Osalejate arv	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Tapa LRK	23	23	210	198	6	18	8	21

Individaalkoolitusi oli 18. Põhiliseks sihtrühmaks vanemad inimesed. Pooltel juhtudel puudutas koolitus suguvõsa uurimist, Geni programmi kasutamist. Kuid oli ka teisi teemasid:

- internetipanga kasutamine,
- LibreOffice kasutamine, dokumendi vormistamine,
- e-kirjade saatmine, failide manustamine kirjale,
- e-lugeri lühitutvustus ja kasutamiseõpetus,
- tekstitöötlus MS Word'is.

Koolitusi on läbi viinud raamatukoguhoidjad, internetipunkti töötaja, IT-spetsialist. Tegelikult on meie klientidel arvuti kasutamise oskus täiesti olemas, kuid abi vajatakse mingis spetsiifilises küsimuses. Kuna kliente juhendatakse individuaalselt, rahulik tempo, siis ollakse tulemusega väga rahul

Rühmakoolitusi toimus 23. Rühmakoolituste raames korraldasime majasisesed koolitusi. Oodatud on uudiskirjanduse tutvustused, kus Mae, kes on raamatute tellimise-töötlemise protsessis nendega juba rohkem tutvuda jõudnud, jagab saadud infot teistele raamatukogu töötajatele. See annab veidigi kindlustunnet infomüra orienteerumisel. Õppereisist Soome raamatukogudesse andis ülevaate Margit Lättemägi.

Margit korraldas raamatukogu tutvustamise ja kasutamise tunde esimestele klassidele. Raamatukogupäevade raames kavatsesime külastada 1. jalaväebrigadi Tapa raamatukogu. Kahjuks võttis asjaajamine plaanitust rohkem aega ning külastus sai teoks

alles novembris. Tutvustame sõdurpoiste elu-oluga ja veendusime, et neil toimib päris heal tasemel raamatukoguteenus. On olemas õppekirjandus ning täiesti arvestatav kogu ilu- ja aimekirjandust, perioodikavalik, arvuti kasutamise võimalus.

4.7 Raamatukoguteenuse turundus (*tutvustamine*)

Raamatukoguteenuste tutvustamiseks kasutame erinevaid võimalusi:

- ürituste tutvustamine ja reklaam ajalehes Sõnumed, Virumaa Teataja (paber- ja veeb);
- ürituste info raamatukogu (www.tapa.lib.ee) ja valla kodulehel www.tapa.ee;
- ürituste kutsed, plakatid, voldikud, flaietid, soovitusnimestikud;
- raamatukogu infot ja logo kandvad järjehoidjad, raamatukogu postkaardid – raamatukogus kujundatud ja valmistatud;
- info inimestele ja asutustele meilitsi;
- info inimeselt inimesele – see toimib alati kõige kindlamini.

4.8 Bibliograafia- ja infotöö

4.8.1 Andmebaaside loomine (koduloo ja muud omaloodud andmebaasid, tehnilised arengud, veebipõhised teenused)

Jooksvalt tegeleme RIKS-i andmebaasiga.

- Parandame olemasolevaid kirjeid;
- Vajadusel täidame formeeritud sisukorra välja (päringute puhul võimaldab teha peenemat otsingut);
- Koduloolise andmebaasi täiendamine kogu valla ulatuses on Tapa linnaraamatukogu ülesanne. Põhilised allikad on Virumaa Teataja ning Sõnumed. Jätka me bibliograferimist tagasiulatuvalt. Siin lõövad kaasa ka Lehtse ja Jäneda raamatukogutöötajad, kuna see on väga töömahukas ettevõtmine.

Jooksvalt täiendame teemamappe, mis on tänuväärne materjal näituste ja väljapanekute koostamisel.

2014. aastal koostas Mae Mitt jälle uued Suvelugemise nimestikud „Muumid soovivad!“ Tapa Gümnaasiumi 1.–3. klasside lõpetajatele ja „Loe oma rõõmuks viiendikele: n lasteraamatut, mis on vaja läbi lugeda suureks saamiseks“. Eraldi nimestik koostati eelkooliklassi õpilastele „Laps läheb kooli“.

RIKSwebis nähtavaid elektroonilisi soovitusnimekirju koostati 9:

- „Vabaduse hind“
- „Lapsevanema raamaturiidul. Lapsepsühholoogia“
- „Varraku “Moodne aeg”“
- „“Jumalikud ilmutused” esitleb“
- „Lugeja lemmikraamat 2014“
- „Laste lemmikud 2014“

- „Noortekas 2014“
- „Pisipõnni juturaamat“
- „Jõuluhõngulisi tegemisi“

4.8.2 Infopäringud (järjepidev töö registreerimisel, mõned iseloomulikud näited)

Infopäringud on raamatukogutöö oluline osa. Õnneks on meie arvutiprogrammis võimalik päringuid jooksvalt registreerida, mida me siiski kahjuks piisava järjekindlusega ei tee. Registreeritud päringuid aruandeperioodil oli 298. Küsimusi on seinast seinna, kõige rohkem muidugi teemapäringuid (sobitusrühmad, väärtuskasvatus, pereettevõtted, taaskasutusmood, kontentanalüüs jne). Veel tahetakse teada:

- Ameerika presidendid pärast II maailmasõda,
- Esimese maailmasõja lahingud (tähtsamad),
- huviharidus,
- jätkusuutlik merendus Soome lahel,
- laste hoolekanne nõukogude perioodil,
- mõisnike riietus ja aksessuaarid 18. saj Eestis,
- pesakastide lennuavade suurus erinevate linnuliikide puhul jne.

4.8.3 Trükised ja veebiväljaanded (koostamine, publitseerimine, osalemine koostamises)

Ei ole koostanud.

Kokkuvõte

2014

Raamatukogudel on kohalikus kultuurielus tähtis roll, nende ruumides toimuvad erinevad lugemiskultuuri tutvustavad üritused (nii lastele kui täiskasvanuile), kohtumised kirjanike ja kunstnikega, korraldatakse raamatu- ja kunstinäitusi jpm. Seal saavad aeg-ajalt kokku kohalikud seltsid (SRK – MTÜ Moe külaselts, LRK–käsitöönaised), tegutsevad kirjandusklubid (TLRK, SRK), peetakse valla elanikele olulisi koosolekuid, kohtumisi valla juhtidega jne. Väikestes kohtades on raamatukogud kujunenud lausa küla keskusteks, küla elanike kooskäimise kohtadeks, valla elanike ja juhtide vahelise info vahetamise asutuseks (SRK). See on eriti vajalik just seal, kus kohapeal puudub valla töötaja. Lugejad tunnevad ilusates ja hubastes raamatukogudes omavalitsuse hoolimist oma inimesest.

2014. aruandeaastal on kõvasti tööd tehtud, aga sellelgi korral näitavad valla koondaruande numbrid kahanemistendentsi. Selle põhjustest on rohkem kirjutatud 4. punkti all. Samas üritusi ja näituseid jagus küll igale vanuseastmele ja erinevale maitsele (vt 4.3, 4.5).

ERÜ tunnustas tublit lastetöö edendajat, lasteosakonna raamatukoguhoidjat ja -õpetajat Margit Lättemäge „Aasta lastraamatukoguhoidja 2013“ tiitliga. Sisukast ja mahukast lastetööst loe punktis 4.3.

Meeldivat tööd oli kuhjaga ... Loodame, et ka raamatukogu külastajad meie poolt pakutuga rahule jäid. Meie igatahes soovime edaspidigi pakkuda heal tasemel raamatukoguteenust.

2015

Majanduslikus mõttes tuleb sama tagasihoidlik aasta kui seda oli 2014. Vallavalitsus on suhtunud raamatukogu tegevusse toetavalt ja soosivalt. Vajadused on rahastatud vastavalt võimalustele ehk eelarvega on tagatud hädavajalik. Õige pisut tõusevad töötajate töötasud (35€).

Samas tagasihoidlikes finantseerimise tingimustes on keeruline tagada raamatukogu arengut. Kui raha jätkub vaevalt paberteavikutele, siis pole mõistlik sellest napist rahast veel e-raamatuid ja e-lugereid osta, ühineda vahendeid nõudva e-laenutussüsteemiga. Pealegi on e-raamatute omamis- ja laenutusprotsess nõrgalt reguleeritud/korrastatud. Aga hoiame kätt pulsil! Seni jätkame e-raamatutega seonduvate võimaluste tutvustamisega.

2015. a on Lehtse raamatukogu juubeliaasta (100). Juba käivad ettevalmistused üleriigilise etluskonkursi „Ellen Niiduga Midrimaal“ läbiviimiseks – otsime sponsoreid, kirjutame projekte. Suvel tähistame Tapaga seotud loodusfotograafi ja mitme fotoalbumi autori Edgar Kase 85. sünniaastapäeva, sügisesse jääb kauaaegse Tapa muuseumi juhi ja tuntud koduloolase Harri Allandi juubel – 85. Ootel on paljud teisedki sündmused. Uuel aastal uue hooga ...

Aruande koostasid:

Kersti Burk, juhataja (1. Põhilised tegevussuunad; 2. Juhtimine, eelarve, struktuur, täiendkoolitus, haldustegevus, arendustegevus, koostöö)

Mae Mitt, komplekteerija (3. Kogud)

Margit Lättemägi, raamatukoguhoidja (4.3 Lasteteenindus)

Vahur Saaremets, IT-spetsialist (IT arendustegevus)

Ere Käärmaa, juhataja asetäitja (4.5 Raamatukogu kultuurikeskusena; 4.6 Raamatukogu koolituskeskusena; 4.8 Bibliograafia ja infotöö)

Juhataja

Allkiri /Kersti Burk/